

Ambitie in uitvoering

Kadernota 2024-2027

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord van het college	3
Leeswijzer	6
Financiële positie en verwacht toekomstperspectief	8
Financiële positie tot heden	8
Verwacht toekomstig perspectief.....	10
Conclusie: het financieel perspectief van deze Kadernota	12
Inzet algemene reserve	12
Weerstandscapaciteit en weerstandsratio	13
Overzicht nieuw beleid, ontwikkelingen en ambities.....	14
Nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen in de begrotingsprogramma's.....	16
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	17
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	19
Programma 3 Fysieke leefomgeving.....	20
Programma 4 Economie	35
Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet.....	38
Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn.....	45
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien	48

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de raad van de gemeente Neder-Betuwe,

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2024-2027 aan. Dit is het startdocument voor de planning en controlcyclus van 2024 en een belangrijk strategisch kaderstellend document voor uw raad. De keuzes en kaders die u in deze kadernota vaststelt, werken we uit in de Begroting 2024 en de meerjarenraming voor 2025-2027. Die begroting en meerjarenraming leggen wij u in november 2023 ter vaststelling voor.

Wat vindt u terug in deze kadernota?

Deze kadernota bevat een grote hoeveelheid voornemens, doorrekeningen en ambities voor de komende jaren. Voor de overzichtelijkheid lichten we hierna de belangrijkste voorstellen uit deze begroting toe.

1. Nieuwe voorstellen om ambities te realiseren en in te spelen op onvermijdelijke ontwikkelingen

In de meerjarenbegroting heeft u vorig jaar met een stelpost voor beleidsvoornemens ruimte gemaakt voor de realisatie van voornemens die ten goede komen aan onze gemeente en de gemeenschap. In deze kadernota leggen we u verschillende voorstellen voor 2024 en verder voor met een dekking uit deze stelpost. De onderwerpen die in de afgelopen maanden aan de orde zijn geweest in de dorpsgesprekken, zijn mede bepalend geweest voor de keuze van deze voorstellen.

Dat zijn ten eerste voorstellen waarmee we op koers blijven om de ambities uit het Coalitieakkoord Zorgzaam – Duurzaam – Koersvast! te realiseren, zoals de aanleg van de Randweg Opheusden, een update van het integraal huisvestingsplan scholen (IHP), projecten voor de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt, verbetering van het (ecologisch) beheer van bermen, blijvende versterking van het schoolmaatschappelijk werk, behoud van goede veerverbindingen, het herijken van een detailhandelsstructuurvisie, de opstart van een gezinsloket, de start van een Taalhuis voor laaggeletterden, het intensiveren van het jeugd- en jongerenwerk en het uitwerken van de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving', gebaseerd op het IJslands preventiemodel. Waar mogelijk zijn de voorstellen voorzien van dekking uit rijksmiddelen (zoals het toewerken naar aardgasvrije wijken) of tijdelijke middelen (zoals het opstellen een plan van aanpak om een dementievriendelijke gemeente te zijn en het ondersteunen van scholen op het gebied van natuur- en cultuureducatie).

Daarnaast bevat de kadernota voorstellen om ontwikkelingen die zich komend jaar voordoen op een goede manier aan te pakken, zoals een solide uitvoering van de Omgevingswet, het vormen van een oplossingsbudget voor urgente hulpvragen van inwoners, vervanging van afvalbakken, het versterken van de armoedebestrijding, en compensatie van verenigingen vanwege de afbouw van papierinzameling.

Ten slotte is op verzoek van de griffie in de kadernota een (pro-memorie¹)raming opgenomen voor een toekomstbestendige inrichting van de raadzaal en een verhoging van het onderzoeksbudget voor de rekenkamercommissie.

¹ Een pro-memorieraming (afgekort pm) wordt opgenomen wanneer er nog geen uitsluitel is over de hoogte van het bedrag, maar het wel belangrijk is dat het onderwerp in beeld blijft.

2. Blijvende behoedzaamheid rond het financieel perspectief op langere termijn

We hebben nog altijd te maken met onduidelijkheid van het Rijk over onze inkomsten op de lange termijn. De signalen wijzen er steeds meer op dat gemeenten vanaf 2026 rekening moeten houden met een fikse inkomstendaling. Tegelijkertijd kunnen we nog niet van alle voornemens een meerjarig effect doorrekenen. Daarom blijven we in deze kadernota nog steeds financieel behoedzaam opereren.

We houden bijvoorbeeld in 2024, 2025 en 2026 ruimte in de stelpost voor beleidsvoornemens voor ambities waarvan de omvang nu nog niet bekend is. En we houden voor 2024 en 2025 de vorig jaar ingestelde stelpost voor behoedzaamheid in stand, om te voorkomen dat we met plotseling dalende inkomsten vanuit het Rijk in de knel komen met geplande uitgaven. Daarnaast zien we ons genooddaakt om vanwege het tegenvallende perspectief de stelpost te verlagen die vorig jaar in de begroting en meerjarenraming was opgenomen om de groei van de ambtelijke organisatie mee te laten bewegen met de groei van de gemeente. In deze kadernota rekenen we voor 2024 en 2025 met de 2 fte groei per jaar die in de meerjarenraming al was opgenomen, maar we verlagen die raming voor 2026 naar 1 fte en voor 2027 naar 0.

In deze kadernota is de meicirculaire van het gemeentefonds nog niet verwerkt. We gaan er op grond van signalen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) van uit dat het effect van de meicirculaire dit jaar negatief is. Maar net zoals in eerdere jaren verschijnt de circulaire op een te laat moment om die nog in de kadernota mee te kunnen rekenen. Daarom analyseren we de effecten van de meicirculaire zo snel mogelijk na de bekendmaking en verwerken we die informatie in een raadsinformatiebrief. Daarmee kunt u bij de raadsbehandeling van de kadernota beschikken over alle informatie die nodig is om een afgewogen besluit te nemen.

3. Indexatie van de onroerendezaakbelasting (ozb) vanaf 2025, met een lager percentage dan het huidige inflatiecijfer

Bij de vaststelling van de Begroting 2021 heeft uw raad besloten dat de onroerendezaakbelasting (ozb) de komende jaren jaarlijks wordt geïndexeerd met het inflatiepercentage. Voor 2023 heeft u met een amendement besloten die stijging voor één jaar op 0 te zetten. Net als uw raad zijn wij voorstander van het verlagen van de belastingdruk voor onze inwoners. Tegelijkertijd bouwen we volop aan een goed voorzieningenniveau in Neder-Betuwe. In deze kadernota rekenen we met een ozb-stijging van 0% voor 2024 en 2% vanaf 2025, om de ambities meerjarig waar te kunnen maken en de begroting sluitend te kunnen presenteren. Daarmee ligt de indexatie ruim onder het (huidige) inflatiepercentage.

4. Nog geen financiële wijzigingen vanwege de Omgevingswetleges

Door de komst van de Omgevingswet verandert een deel van de gemeentelijke legesstructuur. De inwerkingtreding van deze wet is onlangs opnieuw uitgesteld, naar 1 januari 2024. Door de komst van de Omgevingswet veranderen onze leges. Die verandering is nog niet meegerekend in deze kadernota. In december hopen we uw raad een besluit voor te leggen over de legesverordening waarin de Omgevingswet wel is verwerkt, de financiële effecten daarvan worden verwerkt in de begroting.

Wat is het financieel effect van deze kadernota?

Op hoofdlijnen ziet de financiële positie van deze kadernota er als volgt uit.

	Begroting	Meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027
Financiële positie 2023 - 2027 Per heden Op basis Begroting 2023 en mjr 2024-2027 en inclusief vastgestelde begrotingswijzigingen en de Eerste Bestuursrapportage 2023		-311.839	-1.757.300	163.134	163.134
Nieuw beleid, Nieuwe ontwikkelingen en Ambities					
Structurele en Incidentele financiële ruimte die nodig is voor Nieuw beleid, Nieuwe ontwikkelingen en Ambities		2.140.286	1.108.886	1.113.151	1.420.231
Totaal aan dekkingmiddelen		-2.140.286	-1.108.886	-1.369.551	-1.596.631
Financiële positie 2023 - 2027 Inclusief Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en Ambities en Inclusief Heroverwegingen en andere dekkingmiddelen		-311.839	-1.757.300	-93.266	-13.266

In het hoofdstuk met het financieel perspectief werken we dit overzicht verder uit, de details zijn opgenomen in het hoofdstuk met het nieuwe beleid en de nieuwe ontwikkelingen per begrotingsprogramma.

Tot slot

Het zijn nog altijd onzekere tijden voor onze inwoners en voor ons als lokale overheid. De grote veranderingen die op ons af komen op het gebied van klimaat, energie en ruimtelijke vraagstukken zijn nog altijd niet helemaal uitgekristalliseerd. En de Rijksoverheid stelt ons de komende jaren voor budgettaire uitdagingen. De toekomst laat zich dus nog altijd lastig voorspellen.

Tegelijkertijd blijven wij als college onverminderd ambitieus, deze kadernota geeft daar blijk van. De afgelopen jaren leren ons ook dat er onverwachte grote gebeurtenissen kunnen zijn, die er voor kunnen zorgen dat we onze plannen (tijdelijk) moeten aanpassen. We gaan ervan uit dat we met deze kadernota realistische en tegelijkertijd veerkrachtige uitgangspunten neerleggen voor de begroting en meerjarenraming voor de komende jaren.

Wij zien uit naar de raadsbehandeling van deze begroting. Uw raad mag zich in het werk gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met ons bidden om kracht en Gods zegen voor u.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe,

De secretaris,

De burgemeester,

Gerrit Stam

Jan Kottelenberg

LEESWIJZER

De kadernota is voor de gemeenteraad een belangrijk instrument om zijn kaderstellende rol in te vullen. In de kadernota geeft de raad aan wat hij het komend jaar wil doen om bepaalde doelen te bereiken en wat dat mag kosten. Het college werkt die kaders vervolgens uit tot een begroting, waarin gedetailleerder opgenomen is waaraan het gemeentebestuur en de organisatie het komend jaar werken.

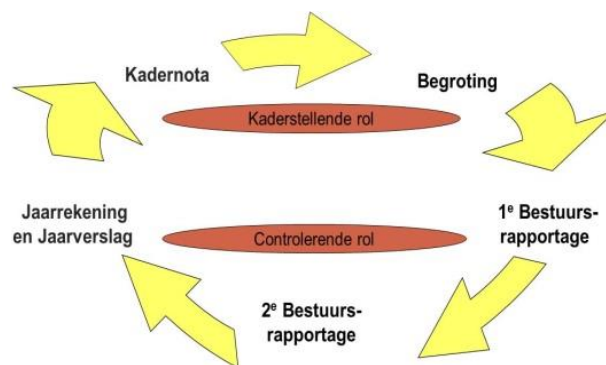
Deze kadernota is niet alleen bedoeld voor financieel specialisten, maar voor iedereen. Het gaat immers om de uitgangspunten voor het gemeentelijk huishoudboekje, die iedereen moet kunnen volgen. Deze leeswijzer geeft aan hoe de kadernota is opgebouwd, wat waar te vinden is en welke relaties er liggen met andere documenten uit de planning en control cyclus.

De planning en controlcyclus

De planning en controlcyclus bevat ieder jaar een aantal documenten die elkaar opvolgen.

- De kadernota vormt een uitwerking van de bestuurlijke agenda. Deze is koersbepalend met financiële en inhoudelijke kaders voor de daarop volgende begrotingsjaren.
- In de begroting worden de voornemens van de kadernota concreet gemaakt. De begroting is een wettelijk voorgeschreven product, waarmee de gemeenteraad het college toestemming geeft om uitgaven voor bepaalde doelen te doen.
- Na het vaststellen van de begroting geven bestuursrapportages een tussentijds overzicht van de stand van zaken van de financiën en de uitvoering van beleid.
- De jaarstukken bieden tot slot verantwoording over het gevoerde beleid en het financiële beheer.

Schematisch ziet dit er als volgt uit.

De kadernota

De raad geeft het college in de kadernota financiële en inhoudelijke kaders mee voor de programmabegroting en de meerjarenraming. Het uitgangspunt voor deze kadernota is het Coalitieakkoord Zorgzaam - Duurzaam – Koersvast! en het beleid dat de raad sindsdien heeft vastgesteld.

Indeling en opbouw van de kadernota

Voor de indeling en opbouw van de kadernota zijn er geen wettelijke voorschriften. We sluiten voor de overzichtelijkheid aan bij de opzet van de begroting, waarvan de opzet vorig jaar is opgefrist.

Financieel perspectief

Deze kadernota start met een uitgebreide uiteenzetting van het financiële perspectief, met allereerst een overzicht van de financiële uitgangssituatie van de begroting 2023 en vervolgens een samenvatting van de ontwikkelingen sindsdien. Dat telt op tot een financiële positie 'per heden'.

Vervolgens is in datzelfde hoofdstuk het verwacht toekomstig perspectief weergegeven op basis van een samenvatting van het nieuw beleid, de nieuwe ontwikkelingen en ambities die worden voorgesteld in deze kadernota.

Het hoofdstuk sluit af met de conclusie: het financieel perspectief van deze kadernota.

Nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen in de begrotingsprogramma's

Na het financieel perspectief van deze kadernota volgt een gedetailleerde uiteenzetting van de nieuwe beleidsvoorstellen in deze kadernota en de nieuwe ontwikkelingen waarmee we te maken hebben. Deze zijn per begrotingsprogramma gerubriceerd.

Bij ieder voorstel is cursief gedrukt opgenomen wat daarvoor de aanleiding is. Daarvoor zijn er vier opties:

1. Wettelijk: noodzakelijk vanwege van wettelijke bepalingen;
2. Coalitieakkoord: uitwerking van het Coalitieakkoord Zorgzaam – Duurzaam – Koersvast!
3. Onontkoombaar: noodzakelijk om het bestaande beleid te kunnen uitvoeren en/of noodzakelijk voor de toerusting van de organisatie om als zelfstandige gemeente adequaat te kunnen functioneren;
4. Ambities: om uitvoering te kunnen geven aan ambities.

In de kadernota zijn geen paragrafen opgenomen. Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met u - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd.

FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTPERSPECTIEF

In dit hoofdstuk geven wij inzicht in de financiële positie van de gemeente Neder-Betuwe: Waar beginnen wij, waar staan we nu en wat wordt het toekomstig perspectief?

Financiële positie tot heden

Hieronder ziet u de bijgestelde financiële positie tot en met heden op basis van bestaand beleid.

Financiële Positie 2023-2027 op basis van bestaand beleid					
	(-/- = overschot +/- = tekort)				
	Begroting	Meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027
Financiële positie 2023 - 2027 Op basis Begroting 2023 en mjr 2024-2026	-454.177	-1.607.065	-3.114.676	-131.531	-131.531
Financieel effect Amendement 1: Bijstelling Onroerendezaakbelasting	164.672	166.318	167.982	169.662	169.662
Financiële positie 2023 - 2027 Op basis Begroting 2023 en mjr 2024-2026 inclusief Amendementen	-289.505	-1.440.747	-2.946.694	38.131	38.131
Doorwerking financiële effecten vastgestelde begrotingswijzigingen	264.525	88.180	120.535	-955.841	-955.841
Totaal doorwerking financiële effecten vastgestelde begrotingswijzigingen	264.525	88.180	120.535	-955.841	-955.841
Financiële positie 2023 - 2027 Op basis Begroting 2023 en mjr 2024-2027 en inclusief vastgestelde begrotingswijzigingen	-24.980	-1.352.567	-2.826.159	-917.710	-917.710
Doorwerking financiële effecten Verbonden Partijen	108.907	95.251	102.332	109.413	109.413
Doorwerking financiële effecten Eerste Bestuursrapportage 2023-2026	836.689	945.477	966.527	971.431	971.431
Totaal doorwerking financiële effecten Verbonden Partijen en Eerste Bestuursrapportage 2023	945.596	1.040.728	1.068.859	1.080.844	1.080.844
Financiële positie 2023 - 2027 Per heden Op basis Begroting 2023 en mjr 2024-2027 en inclusief vastgestelde begrotingswijzigingen en de Eerste Bestuursrapportage 2023	920.616	-311.839	-1.757.300	163.134	163.134

Financiële positie op basis van bestaand beleid

De financiële positie bij deze Kadernota start waar de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 in november vorig jaar geëindigd is. De geprognosticeerde jaarlijkse resultaten van deze begroting zijn het uitgangspunt en vertrekpunt voor onze financiële positie. De financiële positie start dus met een overschot van € 454.000 voor 2023, een overschot van € 1.607.000 voor 2024, een overschot van € 3.115.000 voor 2025 en voor de jaren 2026 en 2027 een overschot van € 132.000.

Bij de behandeling van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 is door u een amendement aangenomen. De financiële effecten van het amendement zijn in mindering gebracht op de financiële positie. Door het verwerken van het amendement is de financiële positie naar beneden bijgesteld. Het jaar 2024 laat een overschot zien van € 290.000, 2025 een overschot van € 1441.000, 2026 een overschot van 2.947.000 en voor de jaren 2026 en 2027 een tekort van € 38.000.

Ontwikkelingen sindsdien

Vanaf november vorig jaar tot heden hebben ontwikkelingen voorgedaan die effect hebben op de financiële positie van de gemeente Neder-Betuwe. De volgende ontwikkelingen hebben zicht voorgedaan.

Financiële effecten vastgestelde begrotingswijzigingen

U heeft tot heden over het jaar 2023 begrotingswijzigingen vastgesteld met financiële impact. De financiële effecten hiervan bedragen voor het jaar 2023 een nadelig effect van € 265.000, voor 2024 een nadelig effect van € 88.000, voor 2025 een nadelig effect van € 121.000 en voor de jaren 2026 en 2027 een voordelig effect van € 956.000.

De grootste oorzaken voor deze bijstellingen zijn de doorwerkende financiële effecten van de tweede bestuursrapportage 2022 en financiële effecten van de verruiming doelgroep minimabeleid.

Financiële effecten Verbonden Partijen

Daarnaast wordt de financiële positie bijgesteld naar aanleiding van de begrotingen 2024 van de verbonden partijen. De financiële effecten hiervan bedragen voor het jaar 2023 een nadelig effect van € 109.000, voor 2024 een nadelig effect van € 95.000, voor 2025 een nadelig effect van € 102.000 en voor de jaren 2026 en 2027 een nadelig effect van € 109.000.

Financiële effecten Eerste Bestuursrapportage 2023

De Eerste Bestuursrapportage 2023 is u aangeboden. De voortgang en uitvoering van het beleid zorgen dat bestaande budgetten bijstelling behoeven. Met name de financiële effecten van de cao-verhoging zorgen voor een grote financiële aanslag op onze financiële positie. Normaliter ontvangen gemeenten vanuit het Rijk (algemene uitkering uit het gemeentefonds) compensatie hiervoor. Uit berichten met name van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) moet er rekening worden gehouden dat de toenames van de loonkosten ontstaan door de cao-verhoging in zeer beperkte mate worden gecompenseerd. De meicirculaire 2023 zal hier verdere duidelijkheid over geven.

De financiële effecten van de Eerste Bestuursrapportage 2023 bedragen voor het jaar 2023 een nadelig effect van € 837.000, voor 2024 een nadelig effect van € 945.000, voor 2025 een nadelig effect van € 697.000 en voor de jaren 2026 en 2027 een nadelig effect van € 971.000.

De financiële positie per heden

De bijgestelde financiële positie, het vertrekpunt van de kadernota 2024-2027 laat voor het jaar 2023 een tekort zien van € 921.000, voor 2024 een overschot van € 312.000, voor 2025 een overschot van € 1.757.000 en voor de jaren 2026 en 2027 een tekort van € 163.000.

Verwacht toekomstig perspectief

In deze kadernota 2024-2027 zijn we gestart met het verder aanvullen van de financiële positie met de financiële gevolgen van nieuwe beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities. Daarna dekkingsmogelijkheden in beeld gebracht.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Allereerst hebben wij de financiële positie 'per heden' aangevuld met de financiële effecten van het nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen die zich aftekenen en ambities die wij voor de komende jaren hebben. Dat zijn deels ontwikkelingen die structureel beslag leggen op financiële middelen en deels ontwikkelingen die een incidenteel effect hebben op onze financiële middelen.

De structurele en incidentele financiële ruimte die nodig is voor Nieuw Beleid, Nieuwe Ontwikkelingen en Ambities bedraagt voor het jaar 2024 € 2140.000, voor het jaar 2025 € 1.009.000 voor het jaar 2026 € 913.000 en voor het jaar 2027 € 1.120.000. De structurele financiële effecten daarvan tellen voor 2024 op tot een bedrag van € 689.000, voor 2025 een bedrag van € 657.000, voor 2026 een bedrag van € 561.000 en voor 2027 een bedrag van € 1.120.000. De incidentele financiële effecten voor de jaren 2024 tot en met 2026 vormen een totaalbedrag van € 2.155.000. Voor 2024 een bedrag van € 1.451.000 en voor 2025 en 2026 een bedrag van € 352.000.

Het nieuwe beleid, de nieuwe ontwikkelingen en ambities worden uitgebreid toegelicht in het volgende hoofdstuk van deze kadernota.

Voorgestelde inzet van dekkingsmiddelen

Om het voorgestelde nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en Ambities te kunnen uitvoeren zal er financiële dekking nodig zijn.

In deze kadernota maken wij gebruik van vier vormen van dekkingsvoorstellen:

Dekking uit de algemene reserve die nodig is voor nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities met een incidenteel karakter.

De algemene reserve is een onderdeel van de weerstandscapaciteit van een gemeente. De positie van de algemene reserve is de laatste jaren fors verbeterd.

In deze kadernota 2024-2027 doen wij u voorstellen om incidenteel de algemene reserve als dekkingsmiddel in te zetten. Wij stellen aan u voor om voor de komende drie jaar een bedrag van € 2.155.050 te onttrekken aan de algemene reserve ter dekking van nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities met een incidenteel karakter.

Dekking uit de Stelpost Beleidsvoornemens.

Bij de begroting 2023 en meerjarenraming 2024- 2027 heeft u een stelpost "beleidsvoornemens" als dekkingsmiddel gevormd voor toekomstige nieuwe beleidsvoornemens. Bij deze kadernota stellen wij u voor om deze stelpost te gebruiken ter dekking van Nieuwe Beleidsvoornemens. Vanuit deze stelpost willen wij voor het jaar 2024 € 529.000 inzetten, voor het jaar 2026 € 497.000, voor het jaar 2026 € 577.000 en voor het jaar 2027 € 1.057.000.

In de stelpost beleidsvoornemens is nog ruimte dat ingezet kan worden voor nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities met een incidenteel karakter. Voor het jaar 2024 is er nog dekking van € 658.000, voor 2025 is er nog dekking van € 900.000 en voor 2026 is er nog dekking van

€ 479.000. In 2027 is de stelpost beleidsvoornemens leeg en geheel ingezet ter dekking van nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en Ambities.

Dekking door de stelpost Groei formatie n.a.v. groei gemeente vanaf 2026 te verlagen

Afgelopen jaar heeft de raad in de meerjarenbegroting een raming opgenomen voor het meegroeien van de ambtelijke organisatie met de groei van de gemeente. We constateren dat de gemeente nog altijd groeit, in 2022 is het aantal inwoners met meer toegenomen dan de 300 waarmee de gemeente in de jaren daarvoor gemiddeld groeide. Ook het aantal medewerkers dat benchmarkgemeenten gemiddeld inzetten is het afgelopen jaar gestegen.

Tegelijkertijd zien we – mede vanwege de dalende inkomsten van het Rijk - in het financieel perspectief op langere termijn de ruimte voor deze uitbreiding niet groeien, maar krimpen. Daarom rekenen we in deze kadernota alleen voor 2024 en 2025 met de 2 fte groei per jaar die in de meerjarenraming al was opgenomen. Voor 2024 wordt die 2 fte ingezet voor formatie-uitbreiding, voor 2025 is nog geen concrete invulling opgenomen. De raming voor 2026 verlagen we naar 1 fte en voor 2027 naar 0.

Wanneer dit knelpunten mocht opleveren, proberen we daarvoor oplossingen te bieden met tijdelijke dekking en wendbaarheid te organiseren met het wendbaarheidsbudget, dat voor de komende jaren geraamd blijft. Verder bevat deze kadernota een raming voor het versterken van het werkgeversmerk van Neder-Betuwe en een raming voor het optimaliseren van de secundaire arbeidsvoorwaarden.

Dekking toename Onroerende Zaak Belasting met inflatie van 2% per jaar vanaf 2025

Om de financiële positie meerjarig sluitend te krijgen stellen wij aan u voor om de toename van onze Onroerende Zaak Belasting vanaf 2025 weer te laten toenemen met het inflatiepercentage. Ook stellen wij u voor om de toename van het inflatiepercentage te maximaliseren aan 2%. Deze maatregel levert meerjarig dekking vanaf 2025 € 100.000, 2026 € 200.000 en 2027 € 300.000.

Hieronder een totaaloverzicht van dekkingsmiddelen die wij voorstellen in te zetten.

Overzicht inzet uit aanwezige dekkingsmiddelen		Begroting	Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027
Inzet uit Algemene reserve voor Incidenteel nieuw beleid	-2.155.050	-1.450.850	-352.100	-352.100	0
Inzet uit stelpost Beleidsvoornemens (werkelijke inzet bij deze kadernota)		-529.436	-496.786	-577.451	-1.056.631
Inzet uit Stelpost groeiformatie n.a.v. groeigemeente (2 FTE)		-160.000	-160.000	-240.000	-240.000
Toename OZB met inflatie van 2% per jaar vanaf 2025		0	-100.000	-200.000	-300.000
Totaal inzet uit aanwezige dekkingsmiddelen		-2.140.286	-1.108.886	-1.369.551	-1.596.631

Conclusie: het financieel perspectief van deze Kadernota

Wanneer wij het nieuwe beleid, de nieuwe ontwikkelingen en ambities in één overzicht zetten met de voorgestelde dekkingsvoorstellen, komen wij uit op de volgende financiële positie voor de Kadernota 2024- 2027.

Financiële Positie 2023-2027 en verwacht toekomstig perspectief					
	(-/- = overschot +/- = tekort)				
	Begroting	Meerjarenraming			
	2023	2024	2025	2026	2027
Financiële positie 2023 - 2027 Per heden	920.616	-311.839	-1.757.300	163.134	163.134
Nieuw beleid, Nieuwe ontwikkelingen en Ambities					
Structurele en Incidentele financiële ruimte die nodig is voor Nieuw beleid, Nieuwe ontwikkelingen en Ambities		2.140.286	1.108.886	1.113.151	1.420.231
Totaal doorwerking financiële effecten Nieuw Beleid, nieuwe ontwikkelingen en Ambities	0	2.140.286	1.108.886	1.113.151	1.420.231
Financiële positie 2023 - 2027 Inclusief Nieuw beleid, Nieuwe ontwikkelingen en Ambities	920.616	1.828.447	-648.414	1.276.285	1.583.365
Voorgestelde Dekkingsmiddelen					
Dekking uit reserves voor incidentele financiële ruimte die nodig is voor Nieuw beleid, Nieuwe ontwikkelingen en Ambities	0	-1.450.850	-352.100	-352.100	0
Inzet Stelpost Beleidsvoornemens	0	-529.436	-496.786	-577.451	-1.056.631
Inzet Stelpost groei formatie n.a.v. groei gemeente (2 Fte)	0	-160.000	-160.000	-240.000	-240.000
Toename OZB met inflatie van 2% per jaar vanaf 2025	0	0	-100.000	-200.000	-300.000
Totaal aan dekkingmiddelen	0	-2.140.286	-1.108.886	-1.369.551	-1.596.631
Financiële positie 2023 - 2027 Inclusief Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en Ambities en Inclusief Heroverwegingen en andere dekkingsmiddelen	920.616	-311.839	-1.757.300	-93.266	-13.266

Uit dit overzicht concluderen wij dat wij in de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 gaan voldoen aan de minimale grenzen die gesteld zijn door het provinciale toezichtkader. In de begrotingjaren 2024, 2025 en 2026 wordt de algemene reserve ingezet als dekking voor nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities met een incidenteel karakter. Daarnaast worden er middelen ingezet uit de gevormde stelposten "Beleidsvoornemens" en "Groei formatie n.a.v. groei gemeente".

De financiële positie van deze kadernota 2024-2027 sluit met jaarlijkse overschotten. Het jaar 2024 sluit met een overschot van € 312.000, 2025 sluit met een overschot van € 1.757.000, 2026 sluit met een overschot van € 93.000 en 2027 sluit met een overschot van € 13.000.

Inzet algemene reserve

De algemene reserve is een onderdeel van de weerstandscapaciteit van een gemeente. De positie van de van de algemene reserve is de laatste jaren fors verbeterd. Door de winstuitkering van Medel en de voorgestelde toevoeging van het resultaat van de jaarstukken 2022.

In deze kadernota 2024-2027 doen wij u voorstellen om incidenteel de algemene reserve als dekkingsmiddel in te zetten. Wij stellen aan u voor om voor de komende drie jaar een bedrag van € 2.155.000 te onttrekken aan de algemene reserve ter dekking van nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities met een incidenteel karakter.

Hieronder een overzicht van de standen en het verloop van de algemene reserve waarin bovenstaande beschreven effecten zijn verwerkt.

Overzicht verloop Algemene Reserve	2023	2024	2025	2026	2027
Stand algemene reserves -/- = verminderingen +/- = vermeerderingen	-14.712.034	-18.808.610	-16.504.174	-15.485.988	-15.133.988
Doorwerking financiële effecten mutaties Algemene Reserve					
Onttrekking voor incidentele dekking nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen kadernota 2022-2025	27.000	0	0	0	0
Onttrekking voor het incidenteel sluitend maken jaarschijf 2023 (kadernota 2022-2025)	500.000	0	0	0	0
Onttrekking voor project financiële informatievoorziening	31.200	0	0	0	0
Toevoeging/onttrekking Erfgoedbeleidnota	38.280	27.500	0	0	0
Onttrekkingen bestemmingen jaarstukken 2021 voor 2022 en 2023	86.932	0	0	0	0
Onttrekking i.v.m. dekking uitbreiding formatie	666.086	666.086	666.086	0	0
Toevoeging 2022/Onttrekking 2023 doorschuiven budgetten (2e bestuursrapportage 2022)	1.041.800	0	0	0	0
Onttrekking tbv uitvoeringskosten verruiming minimabeleid voor 2023 en 2024 (BGW 9-2023)	133.333	160.000	0	0	0
<i>Voorgestelde toevoeging resultaat jaarstukken 2022</i>	<i>-6.621.207</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Claims voor incidentele dekking nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en Ambities</i>	<i>0</i>	<i>1.450.850</i>	<i>352.100</i>	<i>352.000</i>	<i>0</i>
Totaal doorwerking financiële effecten mutaties Algemene Reserve	-4.096.576	2.304.436	1.018.186	352.000	0
Stand algemene reserve na verwerking financiële effecten -/- = overschot +/- = tekort	-18.808.610	-16.504.174	-15.485.988	-15.133.988	-15.133.988

Weerstandscapaciteit en weerstandsratio

Bij de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 was de classificatie van de weerstandsratio op basis van het berekende risicoprofiel in relatie tot de beschikbare weerstandscapaciteit eind 2022 'Uitstekend'. Door de onttrekkingen aan de algemene reserve daalde de weerstandscapaciteit, en daarmee de weerstandsratio maar dit werd geheel goed gemaakt door de gecumuleerde begrotingsresultaten.

Eind 2026 was de weerstandsratio 3.1 en kwalificeerde deze als 'uitstekend'.

De weerstandscapaciteit is in de periode van begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 tot aan deze kadernota 2024-2027 gewijzigd en verbeterd. De weerstandscapaciteit neemt fors toe met € 6.621.000 door toevoeging van het resultaat van de Jaarstukken 2022.

De actualisatie van de risico's zal nog plaatsvinden, dat gebeurt bij de Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Hieronder heeft u in één oogopslag zicht op de weerstandscapaciteit en de weerstandsratio per heden gebaseerd op het risicoprofiel begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

Weerstandscapaciteit/Ratio	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve	-14.712.034	-18.808.610	-16.504.174	-15.485.988	-15.133.988
Begroot resultaat vorig jaar	0	920.616	608.777	-1.148.523	-1.241.789
Onvoorzien	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Resultaat Kadernota 2024-2027	920.616	-311.839	-1.757.300	-93.266	-13.266
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	-13.841.418	-18.249.833	-17.702.697	-16.777.777	-16.439.043
Ingeschatte risico's op basis begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026	3.416.000	3.416.000	3.416.000	3.416.000	3.416.000
Weerstandratio	4,1	5,3	5,2	4,9	4,8
	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend

Overzicht nieuw beleid, ontwikkelingen en ambities

Op de pagina hierna vindt u het totaaloverzicht van alle voorstellen in deze kadernota, voorzien van de financiële consequenties en verdeeld over de begrotingsprogramma's. Een aantal bedragen daarin is lichtgeel gearceerd, deze zijn voorzien van een incidentele dekking. De overige bedragen zijn met een structurele dekking opgenomen in deze kadernota.

Overzicht van Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities						
	Investeringsbudgetten	(-/- = overschot +/- = tekort)				Cat.
		Begroting	Meerjarenraming			
		2024	2025	2026	2027	
Structureel/Incidenteel						
Programma 1 Bestuur en Dienstverlening						
Aanpassingen raadzaal		PM	PM	PM	PM	4
Onderzoeksbudget rekenkamer		20.600	20.600	20.600	20.600	4
Dienstverlening		PM	PM	PM	PM	3
Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid						
Verduurzaming gemeentelijke voertuigen (BOA)		5.000	5.000	5.000	5.000	2
Programma 3 Fysieke Leefomgeving						
Coördinator omgevingsplan incidenteel		104.000	104.000	104.000	0	1
Coördinator omgevingsplan 2024 dekking uit reserve omgevingswet		-104.000	0	0	0	1
Welstandsnota		25.000	0	0	0	4
Overweg Hoofdstraat (bijdrage)		750.000	0	0	0	2
Veren		90.000	80.000	70.000	60.000	2
Toezichthouder openbare ruimte		77.000	77.000	77.000	77.000	3
Dekking door verhoging leges voor toezichthouder openbare ruimte		-77.000	-77.000	-77.000	-77.000	3
IBOR regisseur		23.000	23.000	23.000	23.000	4
Honden(poep)beleid		PM	PM	PM	PM	2
Vervangingsopgave afvalbakken (2024)	85.000	0	9.350	9.265	9.180	3
Vervangingsopgave afvalbakken (2025)	85.000	0	0	9.350	9.265	3
Vervangingsopgave afvalbakken (2026)	85.000	0	0	0	9.350	3
Verbetering bermbeheer		30.000	30.000	30.000	30.000	2
Aardgasvrije wijken		309.000	209.000	209.000	209.000	1
Rijksmiddelen voor aardgasvrije wijken		-309.000	-209.000	-209.000	-209.000	1
Trekker deelopgave circulariteit en klimaatadaptatie 0,6 fte structureel		62.400	62.400	62.400	62.400	0
Trekker deelopgave circulariteit en klimaatadaptatie 0,4 fte incidenteel		41.600	41.600	41.600	0	
Formatie verkeer		16.000	16.000	16.000	16.000	3
Compensatieregeling afbouw papierinzameling		26.250	PM	PM	PM	3
Verhogen niveau toegangswegen richting de kernen		PM	PM	PM	PM	2
Verduurzaming gemeentelijke voertuigen		25.500	25.500	25.500	25.500	
Verduurzamen eigen gebouwen		PM	PM	PM	PM	1
Baarsuisje Dalwagenseweg Opheusden		PM	PM	PM	PM	2
Budget uitkomst dorpsgesprekken openbare ruimte		PM	PM	PM	PM	2
Programma 4 Economie						
Dijkversterking lokale maatregelen		300.000	0	0	0	2
Detailhandelstructuurvisie		35.000	0	0	0	4
Projecten onderwijs en arbeidsmarkt		15.000	15.000	15.000	15.000	2
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet						
Gedragwetenschapper		58.750	58.750	58.750	58.750	3
Monitoring		PM	PM	PM	PM	3
Oplossingsbudget Sociaal Domein		25.000	25.000	25.000	25.000	3
Schoolmaatschappelijk werk		70.000	145.000	145.000	145.000	2
Seniorenhuisbezoek		PM	PM	PM	PM	2
Subsidies armoedebestrijding		25.000	25.000	25.000	25.000	4
Dementievriendelijke gemeente		15.000	10.000	10.000	0	2
Gezinsloket		35.861	35.861	35.861	35.861	2
Jeugd- en jongerenbeleid		100.000	100.000	100.000	0	2
Opgroeien in een kansrijke omgeving (IJslands model)		105.000	68.500	68.500	0	2
Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn						
Natuureducatie en cultureel erfgoed		25.000	0	0	0	2
Taalhuis		32.325	32.325	32.325	32.325	2
Buurtsportcoach		PM	PM	PM	PM	1
Haalbaarheid herinrichting ijsbaan Dodewaard		PM	PM	PM	PM	2
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB, Onvoorzien						
Randweg Opheusden	12.000.000	0	0	0	360.000	2
Update IHP	10.000.000	0	0	0	300.000	1
Beleidsadviseur P&O		73.000	73.000	73.000	73.000	3
Hybride werken		PM	PM	PM	PM	3
Employer branding		28.000	28.000	28.000	0	3
Aantrekkelijk werkgeverschap (secundaire arbeidsvoorwaarden)		70.000	75.000	80.000	80.000	3
Differentiatie OZB tarief		PM	PM	PM	PM	2
Verduurzaming gemeentelijke voertuigen		12.000	0	0	0	2
Doorwerking financiële effecten voorliggende nieuwe ontwikkelingen	22.255.000	2.140.286	1.108.886	1.113.151	1.420.231	

NIEUW BELEID EN NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN DE BEGROTINGSPROGRAMMA'S

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

Missie

Bestuur en organisatie staan ten dienste van een samenleving die voortdurend in beweging is. We staan voor uitdagingen die we alleen succesvol kunnen aanpakken als hiervoor een breed draagvlak bestaat bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We hebben oog voor de groeiende afstand tussen burger en overheid die in Nederland te zien is. Zorgvuldige communicatie, participatie en een goede dienstverlening zijn daarom belangrijk. Dit verbindt de gemeente met de samenleving en zorgt voor transparantie, vertrouwen en een goede onderlinge relatie. Door de omgeving goed te betrekken zorgen we voor betere plannen en beleid.

De opgaven waarvoor wij staan houden niet op bij onze gemeentegrenzen. Daarom werken wij nauw samen met onze buurgemeenten, gemeenschappelijke regelingen en als dat nodig is ook met gemeenten en organisaties op regionaal en provinciaal niveau. Neder-Betuwe heeft een stevige positie in de regio.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Aanpassing raadzaal

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Toekomstbestendige inrichting raadzaal	Het presidium heeft wensen geformuleerd ten aanzien van de raadzaal. Dit hangt ook samen met de groei van de gemeente waardoor het aantal raadsleden wordt uitgebreid. Er moet eerst een verkenning worden gedaan voor de toekomst waar de raadszaal qua inrichting, vormgeving en technische voorzieningen aan moet voldoen	2024 en verder

wag mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027	toelichting
toekomstbestendige inrichting raadzaal		PM	PM	PM	PM	gaat zowel om inrichting, vormgeving als innovatieve techniek

Onderzoeksbudget rekenkamer

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Rekenkamer in staat stellen basisfunctie uit te voeren.	Onderzoeksbudget naar het niveau brengen waarop de rekenkamer effectief zijn onderzoeken kan uitvoeren ter ondersteuning voor de raad.	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Onderzoeksbudget rekenkamer		20.600	20.600	20.600	20.600
Totaal	0	20.600	20.600	20.600	20.600

Het onderzoeksbudget van de rekenkamercommissie is al vele jaren niet gewijzigd, terwijl de kosten van een adequaat onderzoek mede door inflatie aanzienlijk gestegen zijn en naar verwachting nog verder zullen stijgen. Als het budget daarmee niet in lijn wordt gebracht zal dit aanzienlijke afbreuk doen aan de kwaliteit en omvang van onderzoeken. De Nederlandse Vereniging van Raadsleden stelt dat een bedrag van € 1,30 per inwoner het minimale is dat een rekenkamer vereist om haar basisfuncties effectief te kunnen uitoefenen en zo de raad bij te staan. Het presidium heeft afgesproken deze lijn vanaf 2024 te gaan hanteren.

Dienstverlening

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De gemeentelijke dienstverlening is optimaal en goed toegankelijk	Uitvoering visie op dienstverlening	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Dienstverlening		PM	PM	PM	PM
Totaal	0	0	0	0	0

In 2023 wordt gewerkt aan een visie op dienstverlening. Met de huidige technologische en maatschappelijke ontwikkelingen wordt meer gevraagd van onze dienstverlening waardoor de verwachting is dat dit ook extra kosten met zich meebrengt. Denk hierbij aan ontwikkelingen als de inwoner die steeds mondiger wordt en meer vraagt van onze dienstverlening of aan een toenemende vraag naar digitalisering van processen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een digitale vraagbaak.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Missie

In Neder-Betuwe is het fijn wonen en leven. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde om in vrijheid te kunnen leven. Het gaat hierbij zowel om de harde cijfers als het gevoel van veiligheid. We versterken onze veiligheid door in te zetten op het tegengaan van ondermijning, het versterken van onze politiecapaciteit, het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en het tegengaan van uitbuiting van arbeidsmigranten.

Deze missie komt overeen met de vastgestelde visie in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein. De ambities en ontwikkelingen binnen dit programma komen deels terug in de nota of de bijbehorende uitvoeringsplannen.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Overgaan op elektrisch vervoer

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Nieuwe energievormen	We stimuleren het overschakelen van fossiele energie naar duurzame bronnen. In het kader van duurzaam en milieuvriendelijk vervoer willen we investeren in elektrische en/of hybride aangedreven vervoersmiddelen. We zijn voornemens om 4 duurzaam (elektrisch en/of hybride) aangedreven voertuigen aan te schaffen, waarbij het gaat om de vervanging van 2 diesel aangedreven voertuigen voor gebouwenbeheer, vervanging van een reeds elektrisch aangedreven Boa voertuig die uit het leasecontract loopt voor een meer geschiktere variant en 1 nieuw en duurzaam aangedreven voertuig voor toezichthouder Civiel.	2024

wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
onderhoudsbus Gebouwenbeheer (€ 13.750 - € 4.500)		€ 9.250	€ 9.250	€ 9.250	€ 9.250
servicevoertuig Gebouwenbeheer		€ 6.250	€ 6.250	€ 6.250	€ 6.250
vervanging Boa voertuig		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
aanschaf voertuig civiel toezicht		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
aanschaf laadpalen		€ 12.000			

Het eerder verstrekte krediet van € 30.000 kan worden ingetrokken vanwege de verlaging van de kapitaallasten (€ 4.500 per jaar) door de duurzame vervanging van een dieselvoertuig via een leasecontract van 48 maanden. Bovenstaande bedragen zijn gebaseerd op internetverkenningen en ervaringscijfers.

Programma 3 Fysieke leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente en staat bekend als hét laanboomcentrum van Nederland en Europa. Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, leefbare en vitale gemeente. De woningvoorraad is kwalitatief op orde en stemmen we voortdurend af op de behoefte. We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zo, dat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid versterkt.

Klimaatverandering is een urgent wereldwijd probleem. Onder invloed van klimaatverandering ontstaan maatschappelijke vraagstukken. De regierol om deze aan te pakken ligt voor een deel bij gemeenten. We werken daarom integraal aan een duurzame (lokale) leefomgeving en een gezonde leefstijl.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Coördinatie nieuw omgevingsplan

Wettelijk

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Planvorming en regels omgevingswet zijn en blijven op orde	Coördinatie van het Omgevingsplan structureel borgen. Met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 komen extra werkzaamheden op ons af waarin nog niet voorzien is. Deze werkzaamheden houden verband met de juridische coördinatie rondom het Omgevingsplan, juridische procedures en het toepasbaar maken van de regels.	2024>

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Formatie coördinatie Omgevingsplan		€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	
Totaal		€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	

Er is een meerjarig plan met bijbehorende middelen voor het bouwen van het Omgevingsplan. Anders dan bij de oude bestemmingsplannen die altijd extern werden opgesteld is er nu de noodzaak voor een structurele coördinatie vanuit de gemeente. Het Omgevingsplan vervult een prominente rol. Er is coördinatie nodig vanwege de afstemming in de volle breedte van regelgeving, dus niet alleen (andere) gemeentelijke regelgeving maar ook regelgeving vanuit andere overheidsinstanties.

Het is nog niet duidelijk of er in de meicirculaire 2023 extra middelen beschikbaar worden gesteld voor de uitvoering van de Omgevingswet voor de komende jaren. Daarom wordt hiervoor een budget in de begroting gereserveerd voor een periode van 3 jaar. De noodzaak voor dit budget is echter structureel. De dekking voor 2024 is ten laste van de te ontvangen rijksmiddelen (reserve Omgevingswet) en gaat in 2025 en 2026 ten laste van de Algemene Reserve.

Actualiseren welstandsnota

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Gezonde en kwalitatieve leefomgeving	We gaan onze welstandsnota actualiseren.	2024/2025

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
		25.000			
Totaal	0	25.000	0	0	0

Aan de hand van de welstandsnota wordt beoordeeld of een bouwwerk past in de omgeving. De huidige welstandsnota dateert al uit 2011. Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De welstandsnota valt vanaf dat moment onder het overgangsrecht en maakt onderdeel uit van het tijdelijk omgevingsplan. Tot 2030 hebben we de tijd om de welstandscriteria op te nemen in het permanente omgevingsplan. Omdat de huidige welstandsnota dateert uit 2011 is het om meerdere redenen wenselijk om deze actualiseren en aan te passen aan de Omgevingswet.

Spoorwegovergang Hoofdstraat Kesteren

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een goede verbinding voor langzaam verkeer tussen Casterhoven en andere delen van het dorp Kesteren;	Het door ProRail voorbereiden en uitvoeren van de aanpassing van de spoorwegovergang Hoofdstraat Kesteren door het aanbrengen van gescheiden voorzieningen voor langzaam verkeer. De kosten kunnen niet worden geactiveerd omdat het geen eigendom van de gemeente betreft.	2025 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
voorbereiden en aanpassen van de spoorwegovergang Hoofdstraat Kesteren	750.000				
Totaal	750.000	0	0	0	0

In het coalitieakkoord 2022-2026 heeft u opgenomen dat u zich inzet voor een goede verbinding voor langzaam verkeer tussen Casterhoven en andere delen van het dorp Kesteren. Hiervoor is het nodig dat de spoorwegovergang op de Hoofdstraat wordt aangepast. Daarnaast moeten er gescheiden voorzieningen voor langzaam verkeer worden gerealiseerd.

Het is nog niet goed mogelijk om de kosten van de investering te kapitaliseren, omdat op dit moment nog niet bekend is en of de kosten van aanpassing van de spoorwegovergang voor rekening van Prorail komen.

Veer Wageningen-Opheusden

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inzet voor het behoud van goede en duurzame veerverbindingen	Het jaarlijks bijdragen (50%) in het exploitatietekort van het veer Wageningen – Opheusden en zorgdragen voor een meer gezonde financiële exploitatie. I.v.m. wegvallen subsidie Verenfonds	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investeringen	2024	2025	2026	2027
bijdragen in het exploitatietekort		90.000	80.000	70.000	60.000
Totaal	0	90.000	80.000	70.000	60.000

Onder het kopje Openbaar vervoer heeft u in het coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen dat u zich inzet voor het behoud en goede en duurzame veerverbindingen. Om het wegvallen van de provinciale subsidie te kunnen opvangen en het veer te kunnen behouden is een structurele bijdrage van de gemeente nodig.

Aan de exploitant wel de opdracht meegeven om het exploitatietekort terug te dringen, onder meer door het geleidelijk verhogen van de tarieven. Om die reden ramen we elk het budget jaarlijks met 10.000 euro af.

Toezichthouder/Directievoerder

Wettelijk/onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
In onze gemeente is het heel, schoon en veilig, bereikbaar voor iedereen	Een extra functie van aanvullende toezicht capaciteit is noodzakelijk. Dit heeft enerzijds te maken met de groei van de gemeente, de energietransitie en de Dijkversterking van het waterschap dat nu in uitvoering gaat.	2024 en verder

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Toezichthouder / Directievoering		77.000	77.000	77.000	77.000
Totaal	0	77.000	77.000	77.000	77.000

De toename van de toezichtcapaciteit heeft enerzijds te maken met de groei van de gemeente Neder-Betuwe.

Vanuit de verschillende initiatieven, maar ook vanuit de reguliere uitvoeringsplannen groen/grijs/blauw, de energietransitie en voor de meldingen openbare ruimte is aanvullende inzet nodig voor dagelijkse toezicht. Geen of verwaarlozing van toezicht kan betekenen dat er tijdens en na realisatie fouten optreden die de Neder-Betuwe veel geld kunnen kosten. Door structurele inzet van aanvullende toezichthouders capaciteit wordt er toegezien op werken, kabels & leidingen, verkeersmaatregelen, initiatieven en meldingen. Dit betekent borging van de gevraagde kwaliteit bij de werken en oplossingen bij meldingen in de openbare ruimte. Uit de dorpsgesprekken blijkt dat de gemeente verder kan versterken.

Daarnaast begint het Project Dijkversterking waarvan een groot baanvak binnen onze gemeente ligt, waarvoor de komende jaren extra toezicht nodig is.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat u zich wil inzetten voor het tegengaan van diverse vormen van overlast op de dijk, door werkzaamheden gelijktijdig te laten plaatsvinden met verzwaring van de Waalbandijk.

Voor de dijkverzwaring zelf is het waterschap is als initiatiefnemer verantwoordelijk om het omgevingsmanagement goed in te vullen. Het Waterschap zal een fors bedrag aan leges betalen voor de benodigde omgevingsvergunningen en dergelijke. Deze middelen kunnen worden ingezet om in de eerste jaren het extra toezicht te financieren ten behoeve van de afstemming met de verschillende disciplines in onze eigen organisatie voor het toezicht op de uit te voeren werkzaamheden door de aannemers die de werkzaamheden voor het waterschap uitvoeren. Momenteel is er nog een regisseur regelmatig druk met de dijkversterking, maar we verwachten dat vanaf 2024 de aard van het werk verschuift van coördinatie naar operationeel. Omdat de dijkversterking een project betreft voor ca. 2 jaar, is het lastig om specifiek hiervoor iemand vast in dienst te nemen, maar het ondersteunt wel de behoefte voor een tweede (full-time) toezichthouder openbare ruimte.

Deze functie kan structureel betaald worden vanuit:

1. een verhoging voor de leges voor kabels en leidingen. Wij rekenen momenteel een bijzonder laag tarief in onze legesverordening voor o.a. degeneratiekosten in vergelijking met alle andere gemeenten in Rivierenland. Hiertoe moet de tarieventabel van de legesverordening worden aangepast;
2. Extra tijdelijke inkomsten uit het project Dijkversterking.

Beheer-projectregisseur IBOR

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	Sturing geven aan het IBOR-plan	2024 en verder

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Regisseur Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)		23.000	23.000	23.000	23.000
Totaal	0	23.000	23.000	23.000	23.000

De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2021 het integraal werken verankerd door te gaan werken volgens het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR). Om deze werkwijze te verankeren in het DNA van de gemeente is het noodzakelijk dat hier sturing aan wordt gegeven door een beheer- en projectregisseur. De beheer- en projectregisseur combineert de beheeropgaven vanuit assetmanagement met maatschappelijke en bestuurlijke opgaven. Het beheer van de openbare ruimte ontwikkelt zich volop; de beheer- projectregisseur bepaalt mede in welke richting. Zo draagt de beheer-projectregisseur bij aan het opstellen, monitoren en bijsturen van de integrale meerjaren programmering en de IBOR projecten. Op basis van de programma's geeft de beheer-projectregisseur opdrachten voor de realisatie van de beheer- en onderhoudstaken van de verschillende assets en (integrale) uitvoeringsprojecten. En deze bewaakt de tijdige inbreng en opname van de beheeraspecten bij complexe herinrichtingsinitiatieven. Uit de dorpsgesprekken

blijkt dat de gemeente deze taak nog onvoldoende invult. Het gaat om een structurele uitbreiding van een bestaande functie voor gemiddeld 8 uur per week (indicatief schaalniveau 11, inclusief werkgeverslasten).

Herijking honden(poep)beleid

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen We gaan uitvoering geven aan het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).	Herijking van Honden(poep)beleid	2023-2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
N.t.b. (uitgangspunt: hondenbelasting een doelgerichte belasting maken)		pm	pm	pm	pm
Totaal	0	0	0	0	0

U heeft in het coalitieakkoord op pagina 9 opgenomen dat u het hondenoepprobleem wenst aan te pakken. "Verder pakken we het hondenoepprobleem aan, bijvoorbeeld door op strategische plekken langs hondenuitlaatroutes meer bakken te plaatsen en te handhaven bij niet-opruimen van hondenoep." Er is echter geen budget voor opgenomen in de begroting. Wel kent deze gemeente de hondenbelasting die geheven wordt. Door toename van het aantal honden zijn deze inkomsten in 2022 (structureel) gestegen. We stellen voor een deel van deze middelen in te zetten voor deze opdracht uit het coalitieakkoord.

Vervangingsopgave afvalbakken

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen	De asset afvalbakken op orde krijgen door het vervangen van bestaande afvalbakken. Deze vervangingsopgave willen we op gaan nemen in ons beheerssysteem met een afschrijvingstermijn van 10 jaar.	2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Aanschaf afvalbakken 2024	85.000	0	9.350	9.265	9.180
Aanschaf afvalbakken 2025	85.000	0	0	9.350	9.265
Aanschaf afvalbakken 2026	85.000	0	0	0	9.350
Totaal	255.000	0	9.350	18.615	27.795

De afvalbakken in onze gemeente zijn meer dan aan vervanging toe. In dit voorstel stellen we voor dit in een periode van 3 jaar te realiseren. Voorlopig schatting: 250 van de 277 afvalbakken vervangen, in 3 jaar, zodat grotendeels volgens de nieuwe leidraad is ingericht. Om landelijk gemiddeld aantal afvalbakken te halen, zouden er extra bakken bij moeten komen. Een aantal bestaande bakken gaan een nieuwe plek krijgen, in het kader van de optimalisatie van de spreiding.

Aanleiding van de vervangingsopgave afvalbakken is de

- Hoge afkeur op beeldkwaliteit (graffiti, scheefstand, beschadiging, deuken)
- Aantal al geruime tijd financieel afgeschreven
- Ledigingsronde duurt langer door staat van de sluiting

Als vervanging is gerealiseerd dan heeft dat het volgende effect:

- Efficiënter werken mogelijk bij uniformiteit
- Spreiding van afvalbakken optimaliseren
- Uniformiteit type en wijze van plaatsing doorvoeren
- Kleur afvalbak visuele reminder voor vulgraad en eis beeldkwaliteit

Verbetering bermbeheer

Coalitieakkoord/ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
We maken ons landschap aantrekkelijker	We zetten in op meer biodiversiteit door ecologisch bermbeheer toe te passen op geschikte locaties.	Vanaf 2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
2 x per jaar maaien en afvoeren		30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal	0	30.000	30.000	30.000	30.000

Het versterken van de biodiversiteit draagt bij aan meerdere doelen.

1. Belang versterken stand van de bijen

De gemeente Neder-Betuwe neemt maatregelen om de biodiversiteit te versterken en stemt deze af op de lokale karakteristieken. Er worden verschillende soorten inheemse, bloeiende en vruchtdragende beplantingen en bloemenmengsels toegepast. Aan de randen van de dorpen en in grote groengebieden is er dynamiek en voldoende ruimte om extensieve beheervormen toe te passen, zoals ecologisch bermbeheer. Met het ondertekenen van een bijenconvenant of intentieverklaring wil Neder-Betuwe de situatie van honingbijen op termijn verbeteren. (IBOR, p86)

2. Wijzigen beheersstrategie bermen

Bermen en bermsloten worden 1 keer per jaar gemaaid met behulp van een zogenoemde klepelmaaier. Rondom obstakels en bij uitzichthoeken (kruispunten, uitritten) vinden de maaiwerkzaamheden 2 à 3 keer per jaar plaats. De meterstroken langs doorgaande wegen en de wegen met beperkt zicht worden vanwege de verkeersveiligheid 2 keer per jaar gemaaid. Daar waar mogelijk worden ecologische beheermethoden toegepast. (IBOR, p87) Daarnaast willen we bij het klopelen van de watergangen het materiaal niet meer laten liggen, maar afvoeren. Dat vergroot de biodiversiteit en bespaart op termijn kosten wanneer de bermen geroofd moeten worden, omdat anders het water te veel op de weg komt te staan c.q. niet meer afvloeit naar de

watergang door een te hoog geworden berm. Het klepelen is goedkoper dan het maaien en afvoeren. Daarom leidt dit tot een uitzetting van 30.000 per jaar.

3. Recreatie en toerisme

In het *coalitieakkoord* op pagina 10 heeft u onder Recreatie en toerisme opgenomen: "We richten ons op het aantrekken van meer recreanten en willen hiervoor het landschap en de samenhang in de omgeving optimaal benutten. Daarnaast zetten we in op het behouden en waar mogelijk versterken van de biodiversiteit."

Coördinatie aardgasvrije wijken en netcongestie

Wettelijk/Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Wij werken toe naar aardgasvrije wijken om conform het klimaatakkoord in 2030, minimaal 55% minder broeikasgassen uit te stoten en in 2050 een klimaatneutrale samenleving te zijn.	Gemeenten hebben de regie gekregen in het wijkgericht en planmatig verduurzamen en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Hiervoor heeft u Transitievisie warmte vastgesteld. Deze visie werken wij in 2024 verder uit tot een overkoepelend plan voor aardgasvrije wijken waarin wordt aangegeven hoe onze aanpak eruit komt te zien (voorbereiding 2023). Hierin komt onze strategie te staan welke wijken en straten het eerst van het gas afgaan, wat dit betekent voor de inwoners en ondernemers en hoe wij hen daarbij ondersteunen. Een grote opgave met veel impact op de samenleving en daarom stellen wij dit plan samenspraak met hen op. Vervolgens wordt de uitvoering per wijk en straat opgepakt. Een nauwe samenwerking met Thuis en de netbeheerders is hierbij van belang.	2024 en verder

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Senior regisseur aardgasvrije wijken en energietransitie (36 uur, S12)		118.000,-	118.000,-	118.000,-	118.000,-
Onderzoek en opstellen plan aardgasvrije wijken		100.000,-			
Uitvoering aardgasvrije wijken			Nb	Nb	Nb
Totaal		218.000,-	118.000,-	118.000,-	118.000,-

Inmiddels neemt het verbruik en de opwekking van elektriciteit toe, terwijl de transportcapaciteit van het net niet evenredig meegroeit. Daarom ondersteunen wij projecten en activiteiten om oplossingen te zoeken voor het probleem rondom netcongestie. Dit kunnen lokale projecten zijn waarbij de energievraag- en aanbod lokaal wordt opgelost, het vergroten en/of verzwaren van transformatorgebouwen en netwerken in de wijken, maar ook lobbyactiviteiten richting netbeheerders voor het vergroten van de netcapaciteit. Daarom ligt de focus bij nieuwbouw op kleine warmtenetten in de plaats van ALL electric, zoals alleen warmtepompen.

Communicatie aardgasvrije wijken en netcongestie

Wettelijk/ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
<p>Wij werken toe naar aardgasvrije wijken om conform het klimaatakkoord in 2030, minimaal 55% minder broeikasgassen uit te stoten en in 2050 een klimaatneutrale samenleving te zijn.</p>	<p>Gemeenten hebben de regie gekregen in het wijkgericht en planmatig verduurzamen en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. Hiervoor heeft u Transitievisie warmte vastgesteld. Deze visie werken wij in 2024 verder uit tot een overkoepelend plan voor aardgasvrije wijken waarin wordt aangegeven hoe onze aanpak eruit komt te zien (voorbereiding 2023). Hierin komt onze strategie te staan welke wijken en straten het eerst van het gas afgaan, wat dit betekent voor de inwoners en ondernemers en hoe wij hen daarbij ondersteunen. Een grote opgave met veel impact op de samenleving en daarom stellen wij dit plan samenspraak met hen op. Vervolgens wordt de uitvoering per wijk en straat opgepakt. Een nauwe samenwerking met Thius en de netbeheerders is hierbij van belang.</p> <p>Dit voorstel gaat specifiek over de communicatie die hierbij van wezenlijk belang is voor het slagen van de opgave.</p>	<p>2024 en verder</p>

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Adviseur communicatie en participatie (36 uur, S10)		91.000,-	91.000,-	91.000,-	91.000,-

Deze kosten kunnen gedekt worden uit Rijksmiddelen. In het Coalitieakkoord van het kabinet is namelijk voor de jaren 2023 tot en met 2030 5,38 miljard euro geormerkt voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord in gemeenten en provincies. De verdeling van deze middelen tussen gemeenten en provincies is als volgt:

In miljoenen	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum.
Provincies	5,67	22,77	23,06	32,56	25,45	20,53	23,59	22,84	22,07	198,55
Gemeenten	74,33	341,78	437,44	647,94	683,03	687,94	736,91	737,66	738,43	5.085,45
RES-regio's		12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	96,00
										5.380,00

Voor Neder-Betuwe pakt dit als volgt uit:

Gemeente	2023	2024	2025
Neder-Betuwe	€ 392.965	€ 396.529	€ 400.094

De middelen voor 2023, 2024 en 2025 zijn inmiddels toegekend en worden verwerkt bij de Tweede Bestuursrapportage 2023. Deze middelen kunnen worden ingezet ter dekking van de onderstaande kosten. Daarmee verloopt deze investering budgetneutraal.

Om op langere termijn zekerheid over de middelen te bieden, werkt de minister een wettelijke regeling uit om de toegezegde middelen voor 2026 t/m 2030 te borgen. Ook deze middelen kunnen wij inzetten om de kosten voor de inzet voor aardgasvrije wijken te dekken.

Onder de Klimaatwet en dus ook de tijdelijke regeling 'capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid' (CDOKE) uitvoeringsregeling, valt niet het beleid gericht op reductie van fijnstof of stikstof. Ook kan de CDOKE niet worden ingezet voor beleid gericht op klimaatadaptatie of klimaatarmoede.

Trekker deelopgave circulariteit en klimaatadaptatie

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Doelstellingen regionale- en lokale adaptatiestrategie realiseren en gemeentelijke inzet circulariteit.	In 2022 is het programmaplan duurzaamheid vastgesteld. Hierin staan onze duurzaamheidsambities beschreven. Vervolgens is in december 2022 de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) met het daarbij behorende uitvoeringsprogramma vastgesteld door de gemeenteraad. Dit programma gaan wij de komende jaren uitvoeren en daarvoor is inmiddels, zoals bij de begroting 2023 is opgenomen, capaciteit voor aangetrokken.	2024 en verder

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Trekker deelopgave circulariteit en klimaatadaptatie (s)		€ 62.400	€ 62.400	€ 62.400	€ 62.400
Trekker deelopgave circulariteit en klimaatadaptatie (i)		€ 41.600	€ 41.600	€ 41.600	€ 0
Totaal		€ 104.000	€ 104.000	€ 104.000	€ 62.400

Wij stellen voor om de dekking voor 0,6 fte structureel in te vullen en 0,4 fte voorlopig incidenteel in te vullen. Daarbij komt de incidentele dekking in 2024, 2025 en 2026 ten laste van de algemene reserve.

Dekking uit reserve duurzaamheid niet meer mogelijk vanaf 2024

De dekking voor 2023 is eenmalig ten laste gebracht van de reserve duurzaamheid. Dat kon, want de rijksmiddelen voor 2023 waren niet gelabeld. De dekking kan echter niet structureel uit de reserve duurzaamheid worden gehaald, want die zijn bedoeld voor de aanpak voor aardgasvrije wijken waarvoor de rijksmiddelen zijn vrijgemaakt. In de nieuwe rijksregeling (CDOKE t/m 2030) zijn de middelen specifiek toegekend aan het behalen van de doelen uit de klimaatwet en niet bestemd voor klimaatadaptatie, zie hieronder:

“Onder klimaat- en energiebeleid valt beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet. De Klimaatwet houdt in dat Nederland uiterlijk in 2050 klimaatneutraal wil zijn. Het doel voor 2030 in de Klimaatwet is om de uitstoot van CO₂ met minimaal 55% te verminderen. Onder de Klimaatwet, en dus ook de CDOKE, valt niet het beleid gericht op reductie van fijnstof of stikstof. Ook kan de CDOKE niet worden ingezet voor beleid gericht op klimaatadaptatie of klimaatarmoede.”

Uitbreiding klachtafhandeling verkeer

Wettelijk/Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
een veilig en goed onderhouden wegennet, waaronder het bevorderen van de verkeersveiligheid, het verbeteren van de verkeersdoorstroming en de aanpak van parkeren op doorgaande routes.	Uitbreiding van de formatie medewerker verkeer met 8u. per week.	2024

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
8 uur uitbreiding formatie verkeer (incl. werkgeverslasten)		16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal	0	16.000	16.000	16.000	16.000

De uitbreiding is noodzakelijk i.v.m. de uitbreiding van het lokale wegennet, terwijl de ambtelijke capaciteit gelijk is gebleven.

- Er komen ook steeds meer (digitale) meldingen/klachten/vragen over verkeer. Dit is ook mede door de uitbreiding van het areaal.
- Daarnaast is een digitaliseringsopgave, onder meer op grond van Europese Regelgeving (Real Time Traffic Information, RTTI) wordt. Al in 2025 moeten wegbeheerders cruciale verkeersdata voor het hele netwerk beschikbaar stellen. Digitaal wegbeheer is daarom steeds belangrijker. Dit onder meer i.v.m. toenemend gebruik van (digitale) in-car systemen voor veiligheid en routeinformatie.
- Vanuit het Klimaatakkoord is de gemeente druk bezig om te zorgen voor een slim, dekkend en betrouwbaar laadnetwerk voor elektrisch rijden, dat gelijke tred houdt met de groei van het aantal elektrische voertuigen. Dit zorgt ook voor een toename van de werkzaamheden
- Voor het uitvoeren van de diverse projecten uit het NBVVP is de extra formatie ook nodig. Dergelijke projecten vragen o.m. door de participatie veel tijd en energie.
- Voor een goed verkeersbeleid is monitoring van verkeersdata ook van belang. Bijv. de parkeerdruk/intensiteiten in woonstraten/wijken. Het is belangrijk om dit ook inzichtelijk te kunnen brengen. Ook hier is tijd mee gemoeid.

Compensatieregeling verenigingen voor afbouw papierinzameling

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Afbouwen papierinzameling door vrijwilligers ivm veiligheid. Compenseren van de derving van inkomsten door alternatieve prestatie.	Dit moment zijn Avri en de gemeente een aantal alternatieve activiteiten aan het bedenken en uitwerken ter vervanging van de papierinzameling.	Heden tot 2027
	Er is een afbouwregeling voor de verenigingen die nu nog papier inzamelen voor Avri, waarbij de verenigingen in 2024 75%, in 2025 50%, en in 2026 25% van de originele vergoeding gecompenseerd krijgen van de originele jaarlijkse vergoeding. Vanaf 2027 stopt de afbouwregeling en ontvangen de verenigingen geen vergoeding meer vanuit Avri voor het helpen bij de inzameling van oud papier (nu betaald middels de afvalstoffen heffing). Wij willen deze afbouwregeling in ieder geval in 2024 compenseren, mits de verenigingen meewerken aan de ontwikkeling van dit nieuwe beleid door mee te denken over passende alternatieve werkzaamheden.	2024 - 2027
	De gemeente is verantwoordelijk voor het coördineren van de activiteiten en de verstrekking van de bijbehorende vergoedingen.	2024-2027
	Naast de verenigingen die nu papier inzamelen, moeten we door nieuwe wetgeving ook alle andere verenigingen uit onze gemeente een mogelijkheid bieden om deel te nemen aan deze activiteiten.	Heden - 2027
	We gaan een catalogus ontwikkelen en uitbreiden waarin diverse werkzaamheden (inclusief nieuwe werkzaamheden vanuit Avri) zijn opgenomen en uitgewerkt die geschikt zijn voor onze verenigingen.	Heden 2027

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
We willen de verenigingen die nu papierinzamelen compenseren om te voorkomen dat ze omvallen. We vullen daarbij in 2024 de afbouwregeling aan (25% van 65.000 pj). Als tegenprestatie hebben de verenigingen een inspanningsverplichting (meedenken over alternatieve werkzaamheden)		16.250			
Hiernaast moeten we ook andere verenigingen de mogelijkheid bieden een vergoeding te ontvangen voor het uitvoeren van deze werkzaamheden. Daarvoor reserveren we in 2024 ook een bedrag.		10.000			
Totaal		0	26.250	0	0

Vergoedingen voor verenigingen die werkzaamheden leveren voor de gemeente, zoals het opruimen van zwerfvuil en het reinigen van ondergrondse containers, enz. Dit idee is ontstaan doordat de papierinzameling door verenigingen ter discussie staat en hoogstwaarschijnlijk wordt stopgezet per 2024.

Hoewel slechts een kleine groep van onze verenigingen momenteel betrokken is bij papierinzameling, zijn we wettelijk verplicht ook andere verenigingen deze mogelijkheid te bieden. Daarom zal de gemeente een catalogus ontwikkelen met verschillende werkzaamheden die onder toezicht van de gemeente kunnen worden uitgevoerd, waar een financiële vergoeding tegenover staat.

Hoe wordt dit voorstel betaald?

De huidige vergoedingen voor verenigingen voor het inzamelen van papier worden momenteel gefinancierd door Avri via de afvalstoffenheffing die door onze inwoners wordt betaald. Dit financiële proces loopt buiten de gemeentelijke organisatie om. In het bovenstaande voorstel zullen de kosten van de afvalstoffenheffing voor inwoners dalen, terwijl de kosten voor de gemeente zullen stijgen.

Huidige regeling is voor selecte groep verenigingen

Er zijn verenigingen die nu niet meedoen, maar wel graag aanspraak willen maken op een vergoeding. Juridisch gezien is het discutabel dat slechts een deel van de verenigingen aanspraak kan maken op deze vergoeding. De oorzaak hiervan is dat een groep verenigingen al actief was met de inzameling van papier voor de regulatie van papierinzameling door gemeenten zelf. Deze groep is in 1999 met Avri gaan samenwerken en is sindsdien vrijwel onveranderd gebleven.

Om welke (papier)verenigingen gaat het?

Op dit moment zijn er in de gemeente Neder-Betuwe 7 verenigingen, kerken en maatschappelijke organisaties die deelnemen aan de inzamelingsregeling met Avri, namelijk:

- NH Gemeente/SV Kesteren
- Dameskrans James Fraser
- O.B.S. Pr. Willem Alexander
- Muziekvereniging Amicitia
- S.V. Olympia
- Muziekvereniging Kunst & Vriendschap / De Schutse Opheusden
- Muziekvereniging Harmonie

Afbouwregeling

Om te zorgen dat de verenigingen (mits het principebesluit/voornemen van het AB definitief wordt doorgezet) niet direct in financiële problemen komen, heeft Avri een afbouwregeling van 4 jaar ingesteld vanaf januari 2024. Zie het onderstaande schema. Met het dalen van de vergoeding daalt ook de afvalstoffenheffing.

	2023	2024	2025	2026
Afbouwpercentage		75%	50%	25%
Vergoeding (obv begroting 2023)	730000	547500	365000	182500
Aandeel vergoeding in afvalstoffenheffing	€ 7,30	€ 5,48	€ 3,65	€ 1,83

Afbouwregeling Avri (regionaal)

Verhogen uiterlijk aanzien toegangswegen

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Neder-Betuwe wil de toegangswegen richting de kernen een aanzien geven wat past bij het beeld wat we willen uitstralen.	De toegangswegen richting de kernen zijn veelal buiten de kom. Het vigerende onderhoudsregime is op B of C niveau. Door het niveau van ons openbaar groen en de wegen (verharding) op een hoger level te brengen zal het aanzien beter aansluiten.	2024 en verder

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Ombuigen verharding naar gewenste niveau		PM			
Ombuigen groen naar gewenste niveau		PM			
Aanvulling op het beheersbudget verharding		PM	PM	PM	PM
Aanvulling op het beheersbudget groen		PM	PM	PM	PM

In het coalitieakkoord onder Integraal Beheer Openbare Ruimte (pag. 7) is opgenomen dat u belang hecht aan het zeker stellen van een representatief aanzien van de dorpen en bedrijventerreinen door belevingsgericht te werken.

Met het gereedkomen van nieuwe bedrijventerreinen is er ook meer aandacht voor de entree van onze dorpen en kernen. Gezamenlijke inspanningen leiden tot een verhoogd bewustzijn van het uiterlijk aanzien van onze gemeente.

Verduurzamen vastgoedportefeuille

Wettelijk/coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het toekomstbestendig maken van onze gebouwenportefeuille en een bijdrage te leveren aan het Klimaatakkoord door de CO2-uitstoot in 2030 met 55% te verminderen.	Uitvoeren van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport verduurzamen vastgoedportefeuille. Vanwege de hoge energieprijzen is het nodig om de gemeentelijke gebouwen sneller te verduurzamen.	2024 en verder

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Aanpak verduurzamen eigen gebouwen		PM	PM	PM	PM
Totaal					

Op het dit moment wordt onderzoek gedaan naar het versneld verduurzamen van onze vastgoedportefeuille. Dit onderzoek is in de zomer van 2023 gereed en de uitkomsten daarvan worden meegenomen bij de behandeling van de begroting 2024.

Instandhouding baarhuisje begraafplaats Opheusden

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Instandhouding cultureel erfgoed	Instandhouding van het baarhuisje begraafplaats Opheusden. Dit in relatie tot het groot onderhoud aan cultureel erfgoed als onderdeel van het beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025	2024 en verder

wag mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
in oude staat terugbrengen cultureel erfgoed		PM	PM	PM	PM

Tijdens de voorbereidingen op het groot onderhoud zijn vragen gerezen over de instandhouding van het baarhuisje op de begraafplaats aan de Dalwagenseweg in Opheusden. Moet dit object als gevolg van gebrek aan functionaliteit worden gesloopt of juist op cultureel historische gronden in de oud staat worden herbouwd? Nader onderzoek moet inzicht verschaffen in het oorspronkelijk aanzien van dit object.

In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	We zetten ons in voor een goed onderhouden openbare ruimte, voldoende parkeergelegenheid en veilige verkeerssituaties. Hierbij sluiten we aan bij de signalen die de gemeente tijdens de dorpsgesprekken (voorjaar 2023) heeft ontvangen. <i>(Deze activiteit heeft eveneens een raakvlak met ambitie 6.3 Actieve en leefbare kernen binnen de gemeente)</i>	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Budget uitkomst dorpsgesprekken openbare ruimte		PM	PM		
Totaal		PM	PM	0	0

Dit jaar (2023) hebben we dorpsgesprekken gehouden. Uit het dorpsgesprek in IJzendoorn bijvoorbeeld komt naar voren dat op zaterdagen er veel parkeeroverlast bij het sportpark De Hoeken (VV Uchta, Schietvereniging "Cartouche" en tennisvereniging "De Kleimeppers" zijn fors gegroeid in ledenaantal). De huidige parkeerplaats is ontoereikend en mensen parkeren onveilig langs o.a. de Keizerstraat.

Ook uit de dorpsgesprekken in andere kernen komen diverse acties in de openbare ruimte. Hiervoor is nog geen budget gereserveerd. In 2023 brengen we de gewenste acties uit de dorpsgesprekken in de openbare ruimte in kaart. Dit leidt tot een voorstel, met daaraan gekoppeld een kostenraming voor uitvoering vanaf 2024.

Programma 4 Economie

Missie

De komende jaren investeren we verder in een goed ondernemersklimaat, een goede ondernemersdienstverlening en een goede kwaliteit van onze werklocaties. We willen daarmee welvaart en werkgelegenheid behouden en bevorderen. Lokale ondernemers verdienen onze speciale aandacht. Zij zijn immers belangrijk voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in onze dorpen.

Recreatie en toerisme zijn belangrijk voor onze gemeente en de omliggende regio. Ook dat levert een bijdrage aan het behoud van het voorzieningenniveau in de kernen. We stimuleren activiteiten op het gebied van toerisme en recreatie en richten ons op het aantrekken van meer recreanten. De agrarische sector steunen wij. Waar mogelijk ondersteunen we innovatie.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Dijkversterking (lokale maatregelen)

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
We integreren het project gastvrije waaldijk in het dijkversterkingsproject	Realiseren van een aantal extra aanpassingen ten aanzien van het wegprofiel en het wegmeubilair. De lokale maatregelen zijn het resultaat van een uitgebreid participatieproces.	2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Lokale maatregelen dijkversterking		300.000	0	0	0
Totaal	0	300.000	0	0	0

Gastvrije Waaldijk gaat over de inrichting van de weg nadat de dijkversterking dijkvak Neder-Betuwe is afgerond. Om te komen tot een wenselijk en haalbare weginrichting is in samenwerking met de klankbordgroep dijkversterking Neder-Betuwe een ontwerp gemaakt. Als onderlegger voor de te maken ontwerpkeuzes is door het project Gastvrije Waaldijk een zogenaamde toolbox ontwikkeld. In deze toolbox zijn ontwerpeisen opgenomen waaraan het wegprofiel en wegmeubilair moet voldoen. Op een aantal onderdelen is bewust afgeweken van de toolbox. Het gaat met name om het realiseren van bredere trottoirs langs de dijk bij de komgrenzen van IJzendoorn, Ochten en Dodewaard. Deze verbreding kan niet volledig gefinancierd worden uit het budget Gastvrije Waaldijk. De meerkosten komen voor rekening van de gemeente. Aangezien het hier gaat om een wenselijke toevoeging, gepaard met groot draagvlak van de klankbordgroep en het gelopen participatieproces, wordt voorgesteld hier middelen voor te reserveren. De uitvoering van de dijkversterking Neder-Betuwe start medio 2024.

Het bedrag is gebaseerd op een echte SSK raming en is nogal exact berekend. Dat kan omdat er al een panklaar ontwerp is. Het gaat om een eenmalige investering.

Herijking detailhandelsstructuurvisie (DSV)

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Florerende dorpen en kernen	We zetten actief in op de winkelconcentratieplannen. continu.	continu
	We hebben een faciliterende rol bij het voorzieningenniveau in de dorpen.	continu
	We faciliteren de initiatiefnemers in het centrum van Ochten bij de herontwikkeling van een nieuwe supermarkt, en dorps huis en de toevoeging van nieuwe centrumfuncties. We investeren in de herinrichting van de openbare ruimte zodat het plein een kwaliteitsverbetering krijgt.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
herijking detailhandelsstructuurvisie		35.000			
Totaal	0	35.000	0	0	0

In 2023 (en de loop van 2024) wordt een Programma Economie / Economische visie opgesteld. Hierin wordt de economische koers uit het coalitieakkoord omgezet in concreet beleid. Eén van de acties voor de gemeente is actualisering van de detailhandelsstructuurvisie (DSV). Vooruitlopend Programma Economie / Economische visie wordt in de Kadernota 2024 budget gevraagd voor herijking van de DSV.

De DSV dateert uit 2016. Sindsdien is er veel veranderd. Het aantal inwoners van onze kernen is toegenomen (en neemt verder toe) en er zijn (markt-)ontwikkelingen in detailhandel. De hoofdlijn: inzetten op detailhandel in concentratiegebieden in de dorpskernen is nog steeds actueel. Echter het ontbreekt aan een actueel kwalitatief en kwantitatief beeld van vraag (ook vanuit inwoners) en aanbod naar panden en winkelformules in onze kernen. Hierdoor kunnen we niet goed faciliteren en adviseren bij initiatieven, zoals vastgoedontwikkelingen en plannen van ondernemers/winkeliers.

In 2024 is een eenmalige investering van € 35.000 nodig voor de herijking van de detailhandelsstructuurvisie. Het betreft het inhuren van een adviesbureau gespecialiseerd in detailhandel in dorpskernen. Het beoogde resultaat is een actuele visie. Daardoor hebben we weer een scherp beeld van de kansen die we kunnen verwachten, aan panden en formules, en hoe we dit als gemeente kunnen faciliteren. Het basisprincipe inzetten op (door-)ontwikkeling van winkelconcentratiegebieden en modernisering van de supermarkten blijft onveranderd. Maar mogelijk wordt de visie op andere punten wel bijgesteld.

Goed ondernemersklimaat

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Goed ondernemersklimaat	We bevorderen een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. <i>(Dit draagt ook bij aan 6.1 Goed en passend onderwijs voor alle inwoners in Neder-Betuwe.)</i>	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Projecten aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt		15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	0	15.000	15.000	15.000	15.000

Voor de bevordering van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt zijn er verschillende maatschappelijke initiatieven geweest die hier goed bij aansluiten. In 2022 hebben we subsidie verleend aan School & Jobs. Een ander maatschappelijk initiatief is de Techniekdag Rivierenland die in 2023 voor het eerst een incidentele subsidie van de gemeente heeft ontvangen. De Techniekdag willen we in 2024 in Neder-Betuwe gaan organiseren. Tevens zijn we in gesprek met de schoolbesturen en het bedrijfsleven over het door ontwikkelen van School & Jobs en willen we dit soort initiatieven actief stimuleren. De subsidies waren tot op heden incidenteel, maar naar aanleiding van een inventarisatie bij het onderwijs en de bedrijven over de behoeften zien we de noodzaak een aanvraag voor structurele subsidies. Dit geeft ook uitdrukking aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van deze ambitie uit ons coalitieakkoord. Om een budget te hebben om deze maatschappelijke initiatieven te kunnen ondersteunen vragen we een structureel budget. Een subsidieregeling hiervoor moet dan nog nader worden uitgewerkt.

Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet

Missie

In Neder-Betuwe doet iedereen ertoe. De inwoners in onze gemeente zijn zorgzaam en waar mogelijk helpen zij elkaar en zorgen zij voor elkaar. Om inwoners hiertoe in staat te stellen ondersteunen wij vormen van informele zorg en versterken wij de samenwerking met en tussen onze maatschappelijke partners. Zo stellen we inwoners in staat om zoveel mogelijk zelf de regie te voeren over hun leven vanuit eigen kracht en met steun van de omgeving.

Zelfredzaam zijn, dat lukt niet iedereen. Wij bieden dan zorg en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Zorgvragers hebben keuzevrijheid, zodat de hulp past bij hun levensovertuiging.

Wij zetten steeds meer in op preventie, omdat we willen voorkomen dat mensen zorg nodig hebben. Voorkomen is immers beter dan genezen.

Deze missie komt overeen met de vastgestelde visie in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein. De ambities en ontwikkelingen binnen dit programma komen grotendeels terug in de nota of de bijbehorende uitvoeringsplannen.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Inwoners met een hulpvraag ontvangen passende ondersteuning

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inwoners met een hulpvraag ontvangen passende ondersteuning	Op basis van 'uurtje - factuurtje' zetten we een gedragswetenschapper in die de jeugdconsulenten en de consulenten van het regieteam kunnen consulteren als zij met complexe cases te maken hebben en die met hen de voor de SKJ-registratie vereiste intervisie kan doen.	Continu

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
		58.750	58.750	58.750	58.750
Totaal	0	58.750	58.750	58.750	58.750

Dat consulenten die in hun dagelijkse werkzaamheden geconfronteerd worden met een grote verantwoordelijkheid (meestal voor de veiligheid van kinderen in onveilige situaties) op een goede manier door een onafhankelijke deskundige worden ondersteund bij hun analyse van de situatie, het bedenken van oplossingsrichtingen, het indiceren van hulpverlening.

Daarnaast schrijft de SKJ voor dat er intervisie gevolgd moet worden om de registratie geldig te houden. De gedragswetenschapper kan die intervisie leveren, waarbij het een meerwaarde is dat zij/hij de consulenten en het werk goed kent.

Gezien de omvang van de inzet (10 – 12 uur per week) en het specifieke karakter van de gewenste competenties is het geen optie om in dienst te nemen. Om die reden wordt de benodigde expertise ingehuurd.

We beschikken over instrumentarium en capaciteit voor een goede sturing op inhoudelijke en financiële ontwikkelingen

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
We beschikken over instrumentarium en capaciteit voor een goede sturing op inhoudelijke en financiële ontwikkelingen	We zorgen voor doorontwikkeling en borging van monitoring binnen het Sociaal Domein	2024
	We monitoren de uitgaven en cijfermatige ontwikkelingen binnen het sociaal domein periodiek en stellen op basis daarvan onze begroting en beleid waar nodig bij	continu

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Monitoring sociaal domein		PM	PM	PM	PM
Totaal	0	0	0	0	0

In 2023 is een plan van aanpak voor monitoring binnen het sociaal domein opgesteld en uitgevoerd. Vanaf 2024 zal dit structureel een plek krijgen in de werkwijze. Hiervoor zijn middelen nodig voor expertise op het gebied van data-analyse, het bouwen en beheer van dashboards. In de loop van 2023 wordt inzichtelijk om welke structurele kosten het gaat

Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en kunnen deelnemen aan de samenleving

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inwoners met een hulpvraag ontvangen passende ondersteuning	We faciliteren oplossingen in (urgente) situaties waarin de kaders van de Wmo of Jeugdwet niet voorzien om zo snel te kunnen handelen en mogelijke escalaties kunnen voorkomen.	continu

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Oplossingenbudget Sociaal Domein		25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	0	25.000	25.000	25.000	25.000

Er zijn situaties (bijvoorbeeld een dreigende onveilige situatie in een gezin) waarin snel handelen noodzakelijk is. Met het oplossingenbudget ("noodpotje") kunnen de consulenten een oplossing inzetten (bijvoorbeeld een B&B voor het weekend als 'afkoelperiode') die niet binnen het wettelijk kader van de Wmo of Jeugdwet valt, maar die op dat moment wel noodzakelijk wordt geacht.

Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving	We zetten in op preventie, normaliseren en een stevige leefomgeving voor jeugdigen.	continu

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Structurele uitbreiding schoolmaatschappelijk werk		70.000	145.000	145.000	145.000
Totaal	0	70.000	145.000	145.000	145.000

Met de incidentele middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) hebben we de inzet van het schoolmaatschappelijk werk op de Neder-Betuwse scholen uitgebreid. Schoolmaatschappelijk werk is een preventieve, laagdrempelige en kortdurende voorziening in het basis- en voortgezet onderwijs. Door in een vroeg stadium leerlingen en hun ouders te ondersteunen, draagt het schoolmaatschappelijk werk op een positieve manier bij aan de ontwikkeling en het verbeteren van het functioneren van de jeugdige en het gezin. Daarmee worden andere, meer intensieve vormen van hulpverlening voorkómen.

Wij monitoren de inzet en effectiviteit van het schoolmaatschappelijk werk. Daaruit blijkt onder andere dat de uitbreiding van het schoolmaatschappelijk werk bijdraagt aan de ervaren laagdrempeligheid en de preventieve functie in de school. Onderwijsprofessionals geven tevens aan dat het schoolmaatschappelijk werk nu vragen oppakt, waar eerder jeugdhulp voor ingezet werd. Ook ervaren kinderen, ouders en leerkrachten positieve effecten op bijvoorbeeld opvoedingsvaardigheden, welzijn en gedrag. Het structurele voordeel op de budgetten van jeugdhulpverlening (€ 200.000) is een indicatie van de verschuiving inzet en kosten naar de 'voorkant'. Over de laatste inzichten in de resultaten wordt u geïnformeerd tijdens de college-informatieavond van 15 juni en met een raadsinformatiebrief die in juni verschijnt.

Om de huidige inzet te behouden is vanaf 2024 jaarlijks € 315.000 benodigd. We hebben structureel € 170.000 begroot, waardoor er een tekort is van € 145.000. In 2024 kan nog € 75.000 betaald worden uit de NPO-middelen (die dan volledig benut zijn). Voor 2024 is dus € 70.000 benodigd en voor 2025 e.v. € 145.000. Met deze middelen is het mogelijk dat er op elke school binnen de gemeente minstens een dagdeel per week een schoolmaatschappelijk werker aanwezig is.

Seniorenhuisbezoeken

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Er is toegenomen aandacht voor preventie op de gebieden gezond leven en vitaal zijn	We zetten in op het vroegtijdig signaleren van (verborgen) problemen bij ouderen en bieden preventieve ondersteuning zoals huisbezoeken	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Structurele uitvoering Seniorenhuisbezoeken		PM	PM	PM	
Totaal					

In 2023 wordt de pilot "Senioren huisbezoeken" uitgevoerd door Welzijn Rivierstroom. Wanneer deze pilot succesvol is, wordt dit structureel toegevoegd aan het activiteiten aanbod van Welzijn Rivierstroom. Welzijn Rivierstroom ontvangt hier in 2023 een aparte subsidie voor. Vanaf 2024 zal het worden opgenomen in de jaarsubsidie aan Welzijn Rivierstroom. In 2022 en 2023 worden nog diverse opstartkosten gemaakt, hierdoor is het op dit moment nog niet duidelijk wat de structurele kosten vanaf 2024 zijn.

Subsidiebudget armoedebestrijding

Ambitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inwoners zijn zoveel mogelijk financieel zelfredzaam	We ondersteunen maatschappelijke organisaties (zonder winstoogmerk) in de regio met jaarlijkse subsidies om onze inwoners met een laag inkomen te ondersteunen en armoede terug te dringen	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Subsidiebudget armoedebestrijding		25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	0	25.000	25.000	25.000	25.000

Na aanpassing van het subsidiebeleid verwachten wij in 2024 subsidieaanvragen van mogelijk 4 à 5 organisaties niet langer af te hoeven wijzen. Zoals kleding- en speelgoedbank Klesteo, de Voedselbank rivierenland en/of stichting Geev. Waar nodig worden subsidieregels aangepast om de subsidieverstrekking mogelijk te maken.

Dementievriendelijke Gemeente

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaand: Iedereen kan deelnemen aan de samenleving	Opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak om een dementievriendelijke gemeente te zijn.	2024-2026

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Dementievriendelijke gemeente		15.000	10.000	10.000	
Totaal	0	15.000	10.000	10.000	0

In de begroting voor 2023 staat dat we een dementievriendelijke gemeente zijn en dat hiervoor een certificaat wordt aangevraagd. Onder Ontwikkelingen is in de begroting al vermeld dat we hier van afwijken en dat we ons in 2023 inzetten om een plan van aanpak te maken. Vanaf 2024 wordt dit plan van aanpak uitgevoerd. Voor de uitvoering van het plan van aanpak worden voor een projectperiode van 3 jaar middelen aangevraagd.

Gezinsloket

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving	We geven lokaal uitvoering aan een gezinsloket.	2023 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Gezinsloket		35.861	35.861	35.861	35.861
Totaal	0	35.861	35.861	35.861	35.861

In 2023 wordt het relatieloket in regionaal verband opgestart. Dit zal vooral een digitale vorm (website) hebben. Het regionale relatieloket richt zich op:

- het vroegtijdig informeren en ondersteunen van (jonge) ouders bij de verandering van partner- naar ouderrelatie;
- ouders ondersteunen en informeren bij relatieproblemen en/of veranderingen in de ouderrelatie;
- als er sprake is van scheiden, kan het relatieloket ondersteunen in het proces om complexe (v)rechtscheidingen zoveel mogelijk te voorkómen.

Aan het relatieloket is een laagdrempelig netwerk van opgeleide professionals verbonden, dat beschikbaar is en ingezet kan worden. Denk hierbij aan een mediator, gezinsadvocaat,

jeugdhulp/lokaal team. Over de laatste ontwikkelingen wordt u geïnformeerd tijdens de College Informatie Avond van 15 juni.

Voor het regionale relatieloket zijn in 2023 eenmalig DUVO-middelen beschikbaar vanuit regiogemeente Nijmegen. In Q3 van 2023 wordt het relatieloket geëvalueerd. Vooruitlopend daarop willen we vast structureel middelen opnemen voor het voortzetten van en verbreding het relatieloket naar een laagdrempelig gezinsloket, waarin 3 functies worden vervuld:

1. Verstrekken van informatie
2. Geven van adviezen (ter voorkoming escalatie in een scheiding)
3. Collectief aanbod voor jeugdigen en scheidende partners

We gaan voor 2024 (en verder) uit van hetzelfde bedrag als dat vanuit de DUVO-middelen in 2023 aan ons is toegekend, te weten € 35.861.

Jeugd- en jongerenwerk

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaand: Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving	We zetten in op een duurzame aanpak van jeugdoverlast door het intensiveren van verschillende vormen van jeugd- en jongerenwerk en handhaving door jeugdagenten en boa's.	2024-2026

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Intensiveren jeugd- en jongerenwerk	0	100.000	100.000	100.000	
Totaal	0	100.000	100.000	100.000	0

Voor een duurzame aanpak van jeugdoverlast is het van belang om extra in te zetten op jeugd- en jongerenwerk en een coördinator jeugd(overlast). Hierbij wordt enerzijds ingezet op het terugdringen van bestaande overlast en anderzijds op het voorkomen van toekomstige overlast. We bouwen daarmee voort op de huidige aanpak. Daarom zetten we de handhaving van geconstateerde overlast voort met behulp van jeugdagenten en reguliere boa's. Er wordt op dit moment nog niet gekozen voor een uitbreiding van de handhavende capaciteit met jeugdboa's.

Voor deze ambitie is geraamd dat een bedrag van €100.000,- nodig is voor de gewenste intensivering. Deze middelen worden ingezet voor versterking van het accommodatie gebonden jongerenwerk, uitbreiding van ambulante jongerenwerk, het versterken van jongeren coaching en continueren van de inzet van een coördinator jeugd(overlast).

Er wordt uitgegaan van incidentele middelen voor de periode van drie jaar – waarna wordt beoordeeld of structurele voortzetting wenselijk en/of nodig is.

Opgroeien in een kansrijke omgeving

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het middelengebruik (alcohol, roken, drugs) onder onze (jonge) inwoners neemt af.	Uitwerken en implementeren van de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO).	2024-2026

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Ondersteuning door Trimbos-instituut		15.000	p.m.	p.m.	
Inhuren projectleider jaar 1, 0.6 fte 40 weken		85.000			
Inhuren projectleider jaar 2 en 3, 0.4 fte 45 weken			63.500	63.500	
Preventieve activiteiten		5.000	5.000	5.000	
Aanvullende gezondheidsmonitor door de GGD			p.m.		
Totaal		105.000	68.500	68.500	0

In samenwerking met onder meer het Trimbos-instituut en onze partners op het gebied van (jongeren)welzijn en gezondheid werken we uit hoe we tot succesvolle implementatie van de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)' (gebaseerd op het IJslands preventiemodel) in Neder-Betuwe over kunnen gaan en maken we een start met de uitrol hiervan. OKO is een aanpak die gemeenten op basis van cijfers over de lokale jeugd helpt te werken aan gezonde en gelukkige jongeren en te voorkomen dat zij alcohol of drugs gebruiken of roken. Ook landelijk is steeds meer aandacht voor deze aanpak. Zo krijgen we vanuit het Rijk ook middelen hiervoor, via de Brede SPUK-regeling. Dit gaat echter slechts om € 4.000. Bovenstaande bedragen zijn op indicatie van het Trimbos-instituut.

Ten behoeve van de inzet van een projectleider is een inschatting gemaakt o.b.v. inhuur. Op het moment dat een projectleider (tijdelijk) in dienst van de gemeente zou zijn, zullen de kosten lager uitvallen (ca. € 58.000-€ 70.000 in het eerste jaar, daarna ca. € 45.000 voor het tweede en derde jaar).

Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn

Missie

Goede onderwijshuisvesting verbetert de kwaliteit van het onderwijs. Daarom heeft de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen voor ons topprioriteit. Wij stimuleren een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en brengen actief de betrokken partijen bij elkaar. Kansengelijkheid op de arbeidsmarkt is belangrijk voor onze inwoners. Wij blijven ons inzetten om laaggeletterdheid tegen te gaan.

Sport, spel en bewegen dragen bij aan een gezonde leefstijl. We ondersteunen activiteiten die een aantoonbaar positief effect hebben op de leefstijl en het welbevinden van onze inwoners. Wij blijven investeren in verenigingen en maatschappelijke organisaties in de gemeente, want zij bevorderen het maatschappelijk welzijn en de sociale omgang tussen inwoners. Bovendien dragen zij bij aan een verantwoorde en gezonde vrijetijdsbesteding. Vrijwilligers zijn de drijvende kracht achter onze verenigingen, stichtingen, instellingen en besturen. Wij waarderen hun inzet en zelfredzaamheid. Wij ondersteunen waar dat past bij onze rol als gemeentelijke overheid.

Deze missie komt overeen met de vastgestelde visie in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein. De ambities en ontwikkelingen binnen dit programma komen grotendeels terug in de nota of de bijbehorende uitvoeringsplannen.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Natuur- en cultuureducatie en cultureel erfgoed

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaand: Jeugdigen hebben de mogelijkheid om zich optimaal en breed te ontwikkelen binnen het onderwijs	We faciliteren scholen om invulling te geven aan natuur- en cultuureducatie	2024
De zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed is toegenomen	Verhaallijnen uit 'Inspirerend Rivierenland' en 'Een schatkist met toekomstwaarde' worden zichtbaar gemaakt voor inwoners en bezoekers.	2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Natuur- en cultuureducatie		15.000			
Cultureel erfgoed		10.000			
Totaal	0	25.000	0	0	0

In 2024 willen we het onderwijs ondersteunen op het gebied van natuur- en cultuureducatie. In 2023 zijn we gestart met een inventarisatie naar de behoeften die er zijn binnen het onderwijs. We zullen tevens in kaart gaan brengen of de inzet van een cultuurcoach in Neder-Betuwe waardevol kan zijn.

We willen verhaallijnen uit het ambitiedocument 'Inspirerend Rivierenland' en 'Een schatkist met toekomstwaarde – Het erfgoed van de gemeente Neder-Betuwe' zichtbaar maken voor de eigen inwoners en toeristen.

Het jaar 2024 zien we als een pilot jaar, wat er toe kan leiden dat er vanaf 2025 structureel budget wordt aangevraagd.

Taalhuis

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaande: Inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden om te kunnen deelnemen aan de samenleving	We zetten in samenwerking met Bibliotheek Rivierenland, ROC Rivor en Welzijn Rivierstroom een taalhuis op in Neder-Betuwe	Vanaf 2024

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Taalhuis Neder-Betuwe		32.325	32.325	32.325	32.325
Totaal	0	32.325	32.325	32.325	32.325

In 2023 bereiden we de start van het Taalhuis voor. Het Taalhuis vertolkt een centrale functie voor al het aanbod voor laaggeletterden in de gemeente. Hier kunnen laaggeletterden als eerste terecht voor een passende doorverwijzing. Daarnaast heeft het Taalhuis een aanjaag- en signaleringsfunctie op het gebied van laaggeletterdheid. Met het Taalhuis geven we gehoor aan de oproep van de Rekenkamercommissie om het laaggeletterdheidsaanbod te centraliseren, onder de aandacht te brengen en naar een hoger plan te tillen.

Buurtsportcoach

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaand: Een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners stimuleren tot sporten en bewegen	Sterke impuls en fundament ten aanzien van het buurtsportcoachteam in Neder-Betuwe	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
60% cofinanciering door gemeente		PM	PM	PM	PM
Totaal					

De nieuwe aanbesteding van de buurtsportcoaches in combinatie met de Brede SPUK/GALA regeling biedt veel mogelijkheden tot het verbreden van de inzet van buurtsportcoaches om gezondheidsbevordering bij alle inwoners te stimuleren.

Dekking van de inzet van buurtsportcoaches ligt gedeeltelijk in de middelen van de Brede SPUK. Van de gemeente wordt echter 60% cofinanciering gevraagd. Komende periode wordt in kaart gebracht hoe de invulling van het buurtsportcoachteam er komende jaren uit komt te zien, tot welke uitkomst van de aanbesteding dit leidt, welke middelen reeds beschikbaar zijn en welke aanvullende middelen in de vorm van cofinanciering nog nodig zijn.

Beweegpark

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaand: Een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners stimuleren tot sporten en bewegen	Aanbesteding en realisatie van het beweegpark Neder-Betuwe in Dodewaard, onder voorbehoud van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek en besluitvorming	2024

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Aanbesteding en realisatie Beweegpark Neder-Betuwe	p.m.				
Totaal	0	0	0	0	0

In 2023 wordt een haalbaarheidsonderzoek (ruimtelijk en financieel) uitgevoerd t.b.v de ontwikkeling van een centraal gelegen beweegpark met een afgestemde mix van buitensport en 'rollersport'-voorzieningen. Het beweegpark heeft tot doel dat inwoners uit alle kernen individueel of georganiseerd kunnen spelen, sporten en bewegen met hulp van een programmering van sportaanbieders of buurtsportcoaches.

Op basis van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek besluit het college in het najaar 2023 over voortzetting van deze ontwikkeling.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien

Missie

Overhead en bedrijfsvoering zijn geen doel op zich, het zijn belangrijke middelen om de voornemens uit deze begroting daadwerkelijk te realiseren. Ofwel: de organisatie en de financiën moeten passen bij en afgestemd zijn op de ambities en doelstellingen die raad en college voor ogen hebben.

Wij kiezen voor een structureel sluitende begroting, maar dat is mede afhankelijk van de bereidheid van het Rijk om de structurele financiële middelen van gemeenten te verhogen tot een omvang die past bij de taken van de gemeenten. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat structurele uitgaven structurele financiering hebben. Eenmalige uitgaven financieren we eventueel uit incidentele middelen. Waar mogelijk realiseren wij onze ambities op projectbasis met de beschikbare financiering voor de genoemde periode.

De gemeente is gebaat bij een goed bemenste ambtelijke organisatie, die berekend is op haar taak en de inwoners met respect tegemoet treedt. Een gezonde en professionele organisatiecultuur zorgt voor een voortdurende verbetering van de kwaliteit van het beleidswerk en de dienstverlening, borging van de continuïteit en een doelmatige bedrijfsvoering. En een stabiele en robuuste ICT is een belangrijke randvoorwaarde voor een goed functionerende gemeentelijke organisatie en voor een betrouwbare en veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities

Realisatie Randweg Opheusden

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Realiseren van een toekomstbestendige verbinding tussen Opheusden en Kesteren	Het aanleggen van de Randweg Opheusden	2027

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Aanleg 'randweg Opheusden' naar verwachting 2027	€ 12.000.000				
Kapitaallasten					€ 360.000
					€ 360.000

(Het betreft hier een stelpost voor dekking van kapitaallasten. Conform de BBV is dit daarom niet opgenomen onder begrotingsprogramma 3, maar onder Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien)

De realisatie Randweg Opheusden volgt logischerwijs op eerder genomen raadsbesluiten:

- Tracé besluit Randweg Opheusden, september 2020;
- Het vaststellen van het bestemmingsplan Randweg Opheusden, 17 februari 2022;

- Het beschikbaar stellen van een aanvullend Investeringskrediet van € 7.000.000 voor het doen van aankopen grondverwerving randweg Opheusden
- De genoemde investering bedraagt alleen de weg. De kosten voor een gelijkvloerse spoorwegovergang, of tunnel, of brug, is nog niet in de investering opgenomen. Hierover zijn gesprekken met Prorail gaande.

Update IHP

Wettelijk

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Passende onderwijshuisvesting in de nabijheid van de doelgroep die bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs	Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen volgens de daarin opgenomen planning en prioritering	Continu

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Uitvoering projecten IHP	10.000.000	PM	PM	PM	300.000
Totaal	10.000.000	0	0	0	300.000

(Het betreft hier een stelpost voor dekking van kapitaallasten. Conform de BBV is dit daarom niet opgenomen onder begrotingsprogramma 6, maar onder Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien)

Op dit moment wordt het IHP geëvalueerd en geactualiseerd en er zijn nieuwe leerlingprognoses opgesteld. De algemene conclusie die op basis van de prognose getrokken kan worden is dat de groei van het aantal leerlingen in de komende jaren zal aanhouden en bijvoorbeeld in Kesteren bovengemiddeld zal blijken.

In het oorspronkelijke IHP is een uitvoeringsplan toegevoegd: dit plan wordt vervolgd en zal op dit moment van schrijven van de actualisatie geen wijzigingen qua prioritering met zich meebrengen. Wel zal het zo zijn dat de prognoses aanleiding geven tot nader onderzoek hoe de huisvestingsbehoefte op de beschikbare huisvesting af te stemmen zodat de prioritering in het uitvoeringsplan daarop aangepast kan worden. Het kan dan ook betekenen dat projecten die al voorzien zijn in het oorspronkelijke IHP naar voren gehaald gaan worden. In november 2023 komen we bij u terug met een voorstel voor een aangepast uitvoeringsplan. Vooralsnog wordt uitgegaan van een investering die vanaf 2027 financieel effect heeft op de begroting.

Beleidsadviseur P&O

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bestaand	Beleidsadviseur P&O	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Beleidsadviseur P&O		73.000	73.000	73.000	73.000
Totaal	0	73.000	73.000	73.000	73.000

Door de groei van de gemeente en de organisatie is ook de vraag naar advies en ondersteuning vanuit P&O fors gegroeid. Ook komen er steeds meer vraagstukken op de gemeente af waar organisatieadvies gewenst is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het hybride werken en de samenwerking met andere gemeenten. Daarnaast wordt op deze manier de continuïteit in het team gewaarborgd, door de aanwezige kennis en ervaring over te dragen.

Hybride werken

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het voor de werkgever en de medewerkers creëren van een aantrekkelijk, doelmatig en efficiënt hybride werkklimaat	Het optimaliseren van de huisvesting (bricks), de technologische ondersteuning (bytes) en de onderlinge verbinding tussen collega's, teams en pijlers (behaviour).	Vanaf 2024

Wat mag het kosten?	Investing	2024	2025	2026	2027
Hybride werken	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	0	0	0	0	0

Het projectteam werkt momenteel aan een opdrachtbeschrijving en gaat vervolgens aan de slag met een plan van aanpak. Eventuele benodigde financiële middelen worden waar mogelijk meegenomen in de begroting van 2024 – 2027.

Employer branding

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het invullen van (toekomstig) openstaande vacatures	Het in een krappe arbeidsmarkt profileren van Neder-Betuwe als werkgeversmerk door structureel in te zetten op de employer branding.	Vanaf 2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Employer branding		28.000	28.000	28.000	28.000
Totaal	0	28.000	28.000	28.000	28.000

We gaan aan de slag met het opstellen en uitvoeren van een continu lopende employer branding campagne om zodoende een bijdrage te leveren aan het invullen van (toekomstige) vacatures.

Aantrekkelijk werkgeverschap (secundaire arbeidsvoorwaarden)

Onontkoombaar

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het behouden en aantrekken van personeel door het aanbieden van een evenwichtig(er) secundair arbeidsvoorwaarden-pakket	Verruimen van het aantal kilometers waarover de werknemer een vergoeding woon-werkverkeer ontvangt (deze is nu alleen beschikbaar voor werknemers die tussen de 10 en 20 kilometer van het gemeentehuis wonen).	Vanaf 2024
	Vitaliteitsbeleid structureel vormgeven.	Vanaf 2024
	Het verder optimaliseren van de huidige P&O instrumenten met de focus op het stimuleren en waarderen van de inzet van de medewerkers (binden & boeien: behouden van medewerkers voor de organisatie).	Vanaf 2024

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Verruimen reiskostenregeling		50.000	50.000	50.000	50.000
Vitaliteitsbeleid		10.000	10.000	10.000	10.000
Binden & boeien medewerkers		10.000	15.000	20.000	20.000
Totaal	0	70.000	75.000	80.000	80.000

Het verder optimaliseren van de secundaire arbeidsvoorwaarden draagt er aan bij dat we als werkgever aantrekkelijker zijn voor nieuwe en huidige medewerkers. Zodoende draagt het bij aan het op peil houden van de benodigde personele formatie om het beleid uit te kunnen voeren.

Tariefsdifferentiatie OZB

Coalitieakkoord

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een lastendruk van maximaal 100% voor onze inwoners	We onderzoeken de wijze waarop we de tariefsdifferentiatie OZB tussen woningen en niet-woningen anders kunnen toepassen.	2024 e.v.

Wat mag het kosten?	Investering	2024	2025	2026	2027
Lastendruk verlagen voor onze inwoners		0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

Dit betekent dat de woonlasten voor onze inwoners (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) niet hoger zijn dan het gemiddelde in Nederland. We onderzoeken op welke wijze we door het anders toepassen van tariefsdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen dichterbij een lastendruk van 100% kunnen komen. Dit dient budgettair neutraal te gebeuren. Daarnaast zijn we voor het realiseren van een lastendruk van maximaal 100% afhankelijk van andere gemeenten. Als daar de lastendruk daalt, heeft dit effect op het gemiddelde en zullen wij nog meer moeten dalen om een lastendruk van maximaal 100% te realiseren.